

OPPIMATERIAALEJA

PUHEENVUOROJA 76

RAPORTTEJA

TUTKIMUKSIA

Tiina Jaatinen & Timo Mieskonen (toim.)

OPISKELUN JA TKI-HANKKEEN YHDISTÄMINEN

Case: Kaleidoskooppi 2011–2013

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPPIMATERIAALEJA

PUHEENVUOROJA 76

RAPORTTEJA

TUTKIMUKSIA

Tiina Jaatinen & Timo Mieskonen (toim.)

OPISKELUN JA TKI-HANKKEEN YHDISTÄMINEN

Case: Kaleidoskooppi 2011–2013

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

 KALEIDOSKOOPPI

**TURUN SEUDUN
KEHITTÄMISKESKUS**

TURUN AMMATTIKORKEAKOULUN
PUHEENVUOROJA 76

Turun ammattikorkeakoulu
Turku 2013

ISBN 978-952-216-441-4 (painettu)

ISSN 1459-7756 (painettu)

Painopaikka: Suomen yliopistopaino – Juvenes Print Oy, Tampere 2013

ISBN 978-952-216-442-1 (pdf)

ISSN 1459-7764 (elektroninen)

Jakelu: <http://loki.turkuamk.fi>

SISÄLTÖ

LUKIJALLE	5
-----------	---

OSA 1: LUOVUUS JA MERITEOLLISUUS

LUOVIEN INNOVAATIOIDEN MERKITYS SUOMALAISELLE MERITEOLLISUUDELLE	8
<i>Anu Keltaniemi</i>	

LUOVUUS JA INNOVAATIOT, KAKSI LOPPUUN KALUTTUA KÄSITETTÄ?	10
<i>Pekka Mannermaa</i>	

OSA 2: YRITYSYHTEISTYÖ OPPIMISMETODINA

OPISKELIJOIDEN ROOLI KALEIDOSKOOPISSA	16
<i>Tiina Jaatinen & Jussi Liikkanen</i>	

KALEIDOSCUP OPISKELIJAKILPAILU	20
<i>Rita Rauvola & Tiina Jaatinen</i>	

KALEIDOSKOOPIIN TUTKIMUSPAJAT	26
<i>Timo Mieskonen & Tiina Jaatinen</i>	

OSA 3: OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMIA

KALEIDOSKOOPI JA TYÖSSÄ OPPIMINEN	32
<i>Tiina Jaatinen</i>	

Alojen yhteentörmäytys – viestinnällisiä haasteita?	32
<i>Pirjetta Koivisto</i>	

Oppiminen TKI-hankkeessa	33
<i>Klaudia Käkälä</i>	

Hullukin idea voi olla kultakaivos	35
<i>Sami Nurmi</i>	

Harjoittelu ja opinnäytetyö KaleidosCupissa	36
<i>Matti Multanen</i>	

Vastuunottoa ja projektioppimista <i>Ringa Salmi</i>	37
Taifuun of Creation <i>Juho Kannainen</i>	39
OSA 4: LUOVAT MENETELMÄT	
UNELMALAIVA <i>Valter Vesala</i>	42
KEHITYSTYÖTÄ PALVELUMUOTOILUN KAUTTA <i>Tiina Jaatinen & Juho Vainio</i>	45
Global Governmental Jam <i>Valter Vesala</i>	46
PAINEKATTILA – LUOVAN PROSESSIN TEHOSTAMINEN KILPAILUTILANTEEN AVULLA <i>Kaj Asteljoki</i>	49
ART OF HOSTING – OSALLISTAVAN JOHTAMISEN MENETELMÄT <i>Tiina Jaatinen</i>	55
Näkökulmia koulutuksesta <i>Kaj Asteljoki, Niko Kandelin & Pekka Mannermaa</i>	56
ÄLYPUHELINSOVELLUKSIA RISTEILYALUKSELLE <i>Tiina Jaatinen</i>	59
TOIMITTAJIEN LOPPUSANAT	62

LUKIJALLE

KALEIDOSKOOPPI

Kaleidoskooppi, mikä se on? Kaleidoskoopista usealle tulee mieleen kaukoputkenomainen putki, jonka läpi lapsena katseltiin erilaisia muotoja. Pyörittämällä kaleidoskooppia muodot sekoittuivat uudestaan ja uudestaan mitä erikoisimmiksi kuvioiksi. Samanlainen ajatus oli myös Kaleidoskooppi-hankkeessa. Opettiin muotoja meri- ja metalliteollisuudesta ja luovilta aloilta, pyöriteltiin Kaleidoskoopissa ja saatiin uusia innovatiivisia ratkaisuja ja toimintatapoja.

Kaleidoskooppi-hanke tutki siis meri- ja metalliteollisuuden tarpeita ja etsi niihin innovatiivisia ratkaisuja hyödyntäen luovan alan osaamista. Hankkeen tavoitteena oli synnyttää uudenlaista yhteistyötä teollisuuden ja luovan alan välille ja samalla mallintaa uudenlaista välittäjätoimintaa niin yritysten välillä kuin suhteessa kehittäjäorganisaatioihin ja korkeakouluihin. Toteuttajina olivat Turun ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu (koordinaattori), Satakunnan ammattikorkeakoulu, Aalto-yliopiston Insinööritieteiden korkeakoulu (Sovelletun mekaniikan laitos), Koneteknologiakeskus Turku Oy, Porin Yliopistokeskus / TTY ja Prizztech Oy. Hanke kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnalliseen ESR-kehittämishjelmaan Innovaatio- ja osaamisjärjestelmien kehittäminen, jonka rahoittajaviranomaisena toimii Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Toteutustapoja oli hankkeen aikana monia ja myös tekijöitä oli monenlaisia. Unelmalaiva- työpajassa lapset pääsivät muovailemaan unelmiensa laivoja muovailuvahasta. Ratkaisut olivat vähintäänkin luovia, löytyi mm. jäätelön ja jalkapallokentän mallisia laivoja. KaleidosCup- opiskelijakilpailuissa tarkoituksena oli löytää uudentyyppisiä ratkaisuja yritysten kilpailukyvyin kasvattamiseen yhdistämällä tekniikkaa, luovuutta ja kaupallisuutta. Kilpailun aiheet tulivat suoraan meriteollisuudesta. Tutkimuspajoissa opiskelijat tutkivat yritysten haasteita mm. rahtilaivojen ruuman puhdistuksessa ja anodien muotoilussa. Risteilyalusten älypuhelinsovelluksia testattiin näytelmän keinoin lähes satapäiselle testiyleisölle.

Tähän julkaisuun kokosimme mielenkiintoisimmat osiot, joita Turun ammattikorkeakoulu on ollut toteuttamassa. Aluksi johdattelimme lukijaa meriteollisuuden ja luovuuden maailmaan. Toisen osion pääpaino on opiskelun, TKI:n (tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminta) ja yritysten välisessä yhteistyössä. Hankkeessa tuotettiin lähes 200 opintopistettä erilaisten yritysprojektien muodossa. Olemme myös koonneet mietteitä opiskelijoilta – mitä TKI-hankkeessa mukana oleminen opetti heille? Kolmanteen osaan on koottu hankkeessa testattuja menetelmiä. Miten luovia metodeja voi hyödyntää teollisuudessa?

Kaiken kaikkiaan Kaleidoskoopin pyörittäjiä oli hankkeessa mukana todella paljon, muotoja syntyi valtavasti ja uskon että hankkeesta oli paljon hyötyä kaikille tahoille. Kiitos kaikille mukana olleille.

Antoisia lukuhetkiä!

Turussa 10.12.2013

Jussi Liikkanen
Projektipäällikkö
Turun ammattikorkeakoulu

OSA I: LUOVUUS JA MERITEOLLISUUS

LUOVIEN INNOVAATIOIDEN MERKITYS SUOMALAISELLE MERITEOLLISUUDELLE

Anu Keltaniemi
Projektipäällikkö, Turun AMK

KUVA 1. Kuva: Nina Luostarinen.

Suomalaisella laivanrakennuksella ja meriteollisuudella on pitkä historia. Nykyisen meriteollisuuden juuret ovat sotakorvausteollisuudessa, minkä myötä suomalainen laivanrakennus kehittyi maailmalla arvostetuksi taidoksi. Suomalaisilla telakoilla on rakennettu erityisesti pitkälle kehitettyä teknologiaa vaativia ja innovatiivisia aluksia. Laivanrakennus on vuosikymmenien ajan ollut huomattava osa suomalaista vientiteollisuutta ja parhaina vuosina alustoimitusten osuus kokonaisviennistä nousi jopa 10 prosenttiin. Suomalainen laivanrakennus on kansainvälisesti arvostettua ja suomalaisilla on monessa Euroopan maassa hyvä maine innovatiivisina ja luovina laivanrakentajina. Globaalit muutokset laivanrakennuksessa, kuten esimerkiksi laivatilausten painottuminen Aasiaan ja globaali taantuma, vaikuttavat kuitenkin myös suomalaiseen laivanrakennukseen. Suomessa toimivat telakat etsivätkin jatkuvasti uusia tapoja vastata kiristyvään kilpailuun.

Suomalaisen telakkateollisuuden etuna on ollut erikoistuminen ja telakoilla on panostettu muun muassa risteily- ja matkustaja-alusten sekä arktisilla alueilla toimivien alusten rakentamiseen. Risteilyaluksille, jotka ovat olleet viime vuosina yksi Suomen merkittävimmistä vientituotteista, on kehitetty uusia, matkustajia kiinnostavia ajanviettotapoja, kuten sisäluisteluratoja, vesiteattereita, surffaussimulaattoreita jne. Suomalaiset innovaatiot ovat olleet avainasemassa, kun arktisissa olosuhteissa toimivia aluksia on kehitetty. Muun muassa kitkaa vähentävä runkopinnoite, Azipod-järjestelmä (sähköinen ruoripotkurilaite) ja kaksitoimiset alukset, jotka on optimoitu toimimaan keula edellä avovedessä ja perä edellä raskaissa jääolosuhteissa, ovat hyviä esimerkkejä suomalaisista innovatiivisista ratkaisuista. Telakat ovat toimineet kasvualustana monelle menestyneelle pk-yritykselle. Meriteollisuus onkin myös paljon muuta kuin laivanrakennusta. Se muodostuu telakoiden lisäksi niihin liittyvistä verkostoyrityksistä, kuten suunnittelutoimistoista, kokonais-, järjestelmä-, laite- ja materiaali-toimittajista sekä offshore-teollisuudesta: meriteollisuus on satojen yritysten ja monipuolisen osaamisen, tuotteiden ja palveluiden muodostama kokonaisuus. Sen liikevaihto on useita miljardeja euroja vuodessa ja se työllistää parikymmentä tuhatta ihmistä.

Luoville ja innovatiivisille ratkaisuille on tarvetta myös tuttujen haasteiden ratkaisemisessa, kuten Kaleidoskooppi-hankkeessa toteutetun Vidar Shippingin tutkimuspajan aiheenanto todisti. Kuivarahtialuksen rahtitilojen puhdistaminen lastien välillä on sekä aikaa vievää että työlästä. Juuri tällaiset käytännönläheiset haasteet kaipaavat luovaa ongelmanratkaisua.

Meriteollisuus tarjoaa rajattomat mahdollisuudet monitaitoisille osaajille. Alalla on tarvetta erityisesti luoville osaajille, jotka osaavat lähestyä haasteita uusista näkökulmista. Monen eri alan osaajien saumaton yhteistyö on varmistanut sen, että suomalainen meriteollisuus on tänäkin päivänä kilpailukykyistä ja arvostettua.

LUOVUUS JA INNOVAATIOT, KAKSI LOPPUUN KALUTTUA KÄSITETTÄ?

Pekka Mannermaa
Muotoilun opettaja, Turun AMK

KUVA 2. *Pekka Mannermaa. Kuva: Juho Vainio.*

Luovuus on ihmisissä tai organisaatioissa oleva mystinen ominaisuus joka tuntuu vaativan herkistelyä ja pohdintaa. Tästä tuotoksena on raportteja, hyvää tahtoa sekä innostusta, jotka arkistoidaan heti kun arki alkaa taas painaa päälle. Luovuus voidaan myös laajalla katsannolla ulkoistaa sellaisille jotka luovuuden hallitsevat: luovat alat, taiteilijat, muotoilijat, pelisuunnittelijat ja elämyksiä tuottavat luonnolliset henkilöt. Onkohan luovuus karsinoitu riittävällä tarkkuudella, olemmeko varmasti lukeneet tilastokeskuksen raportin jossa määritellään luovuuden tahot ja tekijät? Heihinkö otamme yhteyttä kun tarvitsemme lisää luovuutta? Miksi nämä luovat tahot ovat niin luovia?

Luovuus ja innovaatiot syntyvät monien asioiden summana. Luovia aloja edustava kuvataiteilija saattaa jumittaa saman asian pyörittelyyn aivan samalla tavoin kuin kuka hyvänsä meistä. Toisaalta insinöörin työ saattaa vaatia huomattavasti enemmän luovuutta kuin sen hullun muotoilijan, joka keksi käsittämättömän konstruktion, joka pitäisi saada jollain tavalla toimimaan. Luovuudella ei olekaan yksinoikeutta, se tapahtuu kaikkialla missä olosuhteet sen sallivat.

Onko meillä yhteinen käsitys siitä, mitä luovuus tarkoittaa? Onko lapsi luova, ovatko Duudsonit luovia, onko Stefan Lindfors luova? Kun luovuuden perään kytketään sana ”innovaatio”, ollaan yhdistelmässä, joka vaatii kovan tason osaamista, ei mitään joka pojan puuhastelua. Lapsi on luova, koska hän ei ole vielä oppinut käsitettä ”eihän noin voi tehdä”. Lapsi yhdistelee asioita ennakkoluolettomasti, hän ei piittaa siitä, kuuluvatko leikin osaset oikeasti yhteen, hän kuvittelee puuttuvat osat mielessään. Duudsonit tekevät asioita, jotka eivät sovi ympäristöönsä, he ovat liian vanhoja tekemään tuollaisia hölmöyksiä tai he eivät piittaa totutuista toimintamalleista. Stefan Lindforsin kuvanveistäjäluonne tuottaa sarjatuotteita, jotka ovat epäkäytännöllisiä ja kalliita, mutta persoonallisia. Kaikille edellä mainituille on yhteistä se, että luova ratkaisu on jotain muuta kuin mitä olemme tottuneet näkemään. Ne astuvat normien ulkopuolelle. Voiko tätä totutun ulkopuolelle astumista valjastaa hyötykäyttöön?

Eräs esimerkki erilaisesta ajattelusta oli Pekka Mattilan kertoma tarina laivamoottorisuunnittelun ongelmasta, joka ratkaistiin eläytymisen keinoin. Ongelma oli moottorin polttoainesyöttöön liittyvä ja se käsiteltiin niin, että ongelman omistajat eläytyivät moottorin venttiiliksi. Päivä venttiilinä tuntui hassulta, mutta prosessia käsiteltäessä ongelmaan paneuduttiin monelta erilaiselta ja uudelta näkökulmalta, muututtiin suorastaan osaksi moottoria. Ajatusten prosessoiminen tällä tavoin tuotti lopulta oivalluksen, joka tuotti ratkaisun ongelmaan.

Miksi eläytyminen ongelmaan sitten tuotti ratkaisun? Ehkäpä totuttuun ajattelutapaan tuli muutos ja kun kaavamaisuudesta päästiin irti, syntyi uutta. Aivan varmasti suunnittelija siirtyi ongelman sisään, hän ei pohtinut sitä enää ulkopuolisena katsojana, vaan ongelmakokonaisuuden osana.

Aivan samalla tavoin toimii vaikkapa kokenut mekaanikko, hän on kasvanut osaksi hallitsemaansa prosessia. Jos kiinni ruostunut 13 mm:n pultti ei aukea, ei hän jää ihmettelemään sitä, miksi pulttiin normaalisti sopiva lenkkiavain ei toimi, vaan keksii jonkin toisenlaisen tavan ”väärinkäyttää” avainta tai muita työkaluja niin, että loppuratkaisuna on avattu pultti. Hän näkee ongelman syyn, ei pelkästään kaavamaisesti sen ilmentymää, jumittunutta pulttia. Kaavamaisuudesta irti pääseminen on vaatinut rohkeutta kyseenalaistaa näkyvät asiat sekä erehtymisiä. Oppiminen on tapahtunut tekemällä erehdyksiä, työelämässä siihen on saatava jostain ”lupa” ja tämän luvan saaminen onkin eräs luovan ajattelun tärkeimpiä työkaluja.

KUVA 3. *Meriteollisuus tänään ja tulevaisuudessa -seminaari. Kuva: Jubo Vainio.*

Ongelman ääreltä olisi siis päästävä ongelman sisään tekemään niitä opettavaisia ja kehittäviä erehdyksiä luvan kanssa. Ongelman sisällä oleminen vaatii ihmiseltä jonkin verran itsehillintää, sillä luonnollinen toimintamalli on usein nopea pelastautuminen ongelmatilanteesta ulos tavalla tai toisella. Konseptointityössä tällaisesta ideoinnin tai ongelmanratkaisun alkuvaiheesta voidaan käyttää nimitystä ”sumeä aloitus”, jossa meillä on lupa jättää ongelmat hetkeksi aikaa ratkaisematta. Voimme heitellä avoimia ideoita, yhdistellä niitä, jättää jotkin niistä omaan arvoonsa ja jatkaa toisten kehittämistä. Ideointityöskentelyn alkuvaiheessa on siis tarpeen hakea mahdollisimman monenlaisia vaihtoehtoja. Usein tulee kuitenkin tartuttua malliin josta saa hyvin kiinni, joka on tuttu käsiteltävä ja pian saatamme löytää itsemme taas tutun ratkaisun ääreltä.

Ideoinnissa ja uuden synnyttämisessä on tärkeää, että ajatuksia voi jakaa toisten kanssa, yksin pohtiminen on hidasta ja vaihtoehtoisten ajatusten heittäly hankalaa. Siksi ”luovaan” pohdintaan on hyvä saada mukaan muitakin. Pohdinnasta syntyy helposti erimielisyyksiä ja voimakasta kritiikkiäkin, onhan meillä kuitenkin aika lailla erilaisia näkemyksiä asioista, mutta nämä näkemysten erilaisuudet kuitenkin rikastuttavat luomisen prosessia. Prosessissa, jossa synnytetään uusia asioita ”luovasti”, ei siis välttämättä tarvita erityisen luovia ja samankaltaisia ihmisiä vaan pikemminkin kehys, joka altistaa mielipiteille ja niiden vertailuille.

Kehys voisi muodostua vaikkapa hiukan arjesta poikkeavasta työskentely-ympäristöstä ilman liiallisia häiritseviä tekijöitä (kännykät kiinni!), henkilöstä joka pitää huolen siitä, että keskustelu ei kaadu inttamiseen sekä yhteinen sopimus siitä, että nyt puhalletaan yhteen hiileen (jotkut kutsuvat sitä tahtotilaksi). Erittäin

tärkeää on myös kirjata ylös käytyjen keskusteluiden tai pohdintojen olennaiset oivallukset, jotta niitä ei tarvitse seuraavassa sessiossa keksiä uudelleen. Ja lopulta on vielä löydyttävä aikaa ideoinnille, aamupäivän kiireinen tunnin palaveri ei yksistään riitä, kehittämistyössä on annetta ajatuksille aikaa, sillä seuraavana päivänä idea saattaa vaikuttaa jo aivan toisenlaiselta.

Kaleidoskooppi-projektin eräässä workshopissa pohdittiin lastauslaitteiden huollon ongelmia, alukset oli huollettava satamassa ja ongelmana olivat mm. trukki liikenteen ja asennustoiminnan välillä syntyvät turvallisuusriskit, jotka muodostivat yhdessä lähes mahdottoman yhtälön. Tilannetta pohdittaessa havaittiin, että ongelma ei välttämättä ollutkaan aikataulutukseen liittyvä, vaan tiedonkulusta johtuva ja jopa työkuultuureista riippuva. Tällöin ratkaisuehdotus löytyikin aivan muualta, kuin alkuperäisestä kohteestaan.

Kaj Mickosta lainaten: ”Tärkeämpää on löytää oikea kysymys, kuin hakea oikea vastaus”. Ehkäpä mekaanikko on esittänyt itselleen kysymyksen ”mikä aiheuttaa sen, että pultti on jumissa” ja tajunnut että ihannetapaukseen suunniteltu lenkkiavaimen ja pultin yhteistyö ei toimi, koska pultti on menettänyt standardin toimintamallinsa.

Uudenlaisia ajatusten yhdistelmiä – toisenlaisia näkökulmia – oikeus tehdä virheitä – tahtotila – oikeat kysymykset... Liiketoimintaympäristössä kaikki nämä voidaan helposti lakaista arkistoihin muiden hyväntahtoisten luovuusjargonien joukkoon, jos unohdetaan liiketoiminnan tärkein polttoaine – raha. Ilman kohdistettua budjettia ei saada sitoutettua ihmisiä, ei varattua tilaa ideoinnille, ei vietyä idean aihioita eteenpäin. Rahoituksen saaminen ideoinnille, luovuudelle tai innovoinnille on vaikeaa, sillä lopputulos ei läheskään aina ole konkreettinen tuote. Siksi vaaditaan uskoa siihen, että uutta ei synny jos ajattelun malleja ei uudisteta.

Luovuudessa ei ole mitään hullua, se on ihan oikeaa työtä.

OSA 2: YRITYSYHTEISTYÖ OPPIMISMETODINA

OPISKELIJOIDEN ROOLI KALEIDOSKOOPISSA

*Tiina Jaatinen,
Projektikoordinaattori, Turun AMK*

*Jussi Liikkanen
Projektipäällikkö, Turun AMK*

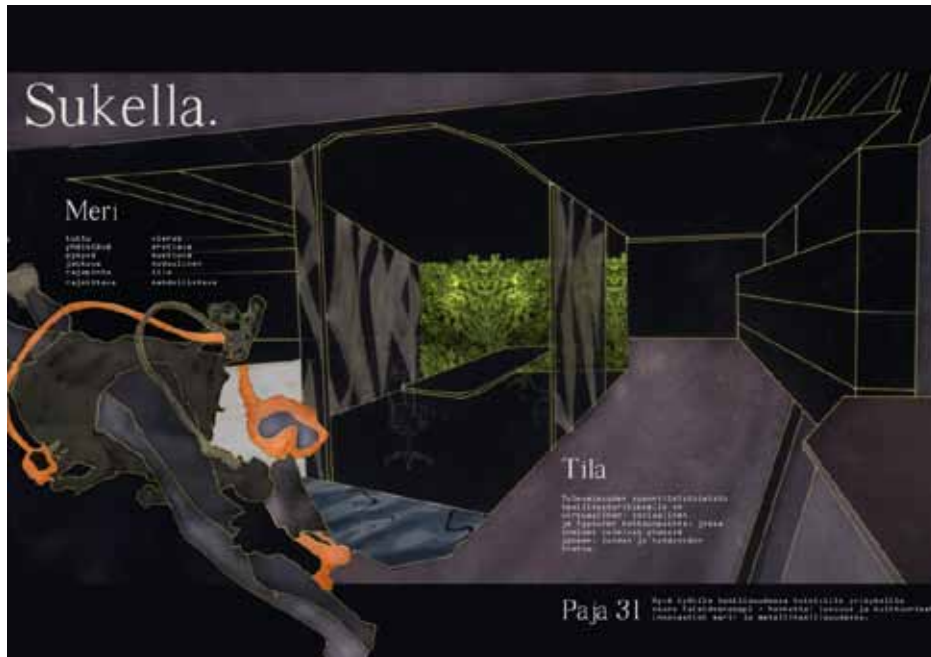
”Suomalaisessa ympäristössä, jonka tavoitteena on olla maailman paras innovaatioympäristö, tarvitaan innovatiivista osaamista. Uusien ammattiosaamisvaatimusten saavuttamiseksi tarvitaan uudenlaisia puitteita oppimiselle.”¹

Turun ammattikorkeakoulussa on jo pitkään kehitelty **innovaatiopedagogiikkaa** eli uusia tapoja oppia, ja opiskelijoille tarjotaankin monia mahdollisuuksia suorittaa opintopisteitä oikeiden yritysprojektien muodossa. Kaleidoskooppihankkeessa innovaatiopedagogiikkaa sovellettiin projektipajan, tutkimuspajan sekä opiskelijakilpailun avulla. Seuraavaksi esitellään näitä työmuotoja ja niistä saatuja käytännön kokemuksia.

Projektipaja on ensimmäisen vuoden opiskelijoiden monialainen opintokokonaisuus, jossa jaetaan Tekniikka, Ympäristö ja Talous -tulosalueen opiskelijat noin 10 hengen tiimeihin. Opiskelijat työstävät annettua aihetta yhden lukukauden ajan monialaisissa tiimeissä. Tämä opintojakso on pakollinen kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille, ja syksyllä 2011 Kaleidoskooppi oli yhtenä projektipajojen toimeksiantajista. Kaleidoskooppi-pajassa tutkittiin, millainen on hyvä työtila teollisuudessa.

---

1. Kohti innovaatiopedagogiikkaa – uusi lähestymistapa ammattikorkeakoulujen opetukseen ja oppimiseen. Toim. Liisa Kairisto-Mertanen, Heli Kanerva-Lehto & Taru Penttilä. Turku: Turun ammattikorkeakoulu 2009.

KUVA 4. *Hyvä Työtila -projektipaja.*

Tutkimuspaja on Turun ammattikorkeakoulussa kehitetty tutkivan oppimisen menetelmä, joka koostuu projektimaisesta työskentelystä, ammatillisen asiantuntijuuden kehittämisestä, tekemällä oppimisesta ja valmennuksista. Kaleidoskooppi hankkeessa järjestettiin kolme tutkimuspajaa, joissa 2–5 hengen tiimit tutkivat mm. risteilijän jätehuoltoa, kehittivät uusia käyttökohteita ja muotoja Zinaltec Oy:n anodeille sekä kehittivät taloudellista ja aikaa säästävää ratkaisua rahtialusten lastiruuman puhdistukseen Vidar Shipping Oy:lle.

KUVA 5. Vierailulla Zinaltech Oy:ssä. Kuva: Tiina Jaatinen.

KUVA 6. Vidar Shipping -esitys (Valter Vesala). Kuva: Juho Vainio.

KaleidosCup² on vuosittainen korkeakouluopiskelijoille suunnattu innovaatiokilpailu. Opiskelijakilpailu pyrkii myös osaltaan edistämään yritysten ja korkeakouluopiskelijoiden yhteistyötä. KaleidosCup järjestettiin hankkeen aikana kahdesti, 2012 ja 2013, ja tarkoituksena on jatkaa kilpailun järjestämistä myös hankkeen jälkeen. KaleidosCupin tarkoituksena on vastata hankkeen tavoittei-

---

2. Lisätietoa: www.kaleidoscup.fi

siin mm. lisäämällä meri- ja metalliteollisuuden vetovoimaisuutta ja kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa. Tavoitteena on myös lisätä monialaista yhteistyötä ja löytää uudenlaisia ideoita ja innovaatiomahdollisuuksia meri- ja metalliteollisuuden kilpailukyvyn kasvattamiseksi.

KUVA 7. Kaleidoskooppi roll up.

KALEIDOSCUP OPISKELIJAKILPAILU

Rita Rauvola
Projektikoordinaattori, Humak

Tiina Jaatinen
Projektikoordinaattori, Turun AMK

KaleidosCup-opiskelijakilpailu auttaa nostattamaan meriteollisuuden vetovoimaisuutta nuorten parissa. Se myös helpottaa oivaltamaan oman osaamisen soveltamismahdollisuuksia vieraan alan haasteisiin. KaleidosCup eroaa monista muista opiskelijakilpailuista mm. aitojen verkostoitumismahdollisuuksien sekä työelämälähtöisen konkreettisen haasteen johdosta. Opiskelijat oppivat toisiltaan sekä alansa ammattilaisilta.

Vuoden 2012 KaleidosCup järjestettiin 21.11.2012 Turussa. Kilpailuun osallistui yhteensä 15 joukkuetta, ja aiheena oli pohtia risteilijöiden ulkokannen käyttöä talvella. Yhteistyökumppaneina kilpailussa olivat STX Finland, Deltamarin ja Teknologiateollisuus ry. STX:n tuotekehityskoordinaattori perusteli yrityksen mukanaoloa näin:

Tämä on erinomainen tilaisuus meille tuoda tietoisuutta laivanrakennuksesta tulevien taitajien tietoon. Mieluusti poimimme sieltä ne huippuosajat joskus tekemään laivoja meille[...]

KaleidosCupissa kolmehenkiset korkeakouluopiskelijoista koostuvat joukkueet kokoontuivat kilpailupäivän aamulla höyrylaiva Borella.

KUVA 8. *KaleidosCup opiskelijatiimi työn touhussa. Kuva: Juho Vainio.*

Kilpailun aihe julkistettiin vasta paikan päällä. Toimeksiantona oli kehittää konsepti matkustajalaivan ulkokannen ympärivuotiseen käyttöön Itämerellä. Tuomaristo toivoi erityisesti talvisten olosuhteiden huomioonottamista sekä ja se vihjasi toivovansa uudenlaisia ajatuksia mm. sosiaalisen median ja mobiilisovellusten hyödyntämisestä. Joukkueita ohjeistettiin myös miettimään toteutuskelpoisuutta ja matkustajalaivan sekä muiden yhteistyökumppanien hyötynäkökulmaa. Joukkueet saivat reilut 5 tuntia työstöaikaa sekä mahdollisuuden kysyä tuomareilta kysymyksiä työstön aikana.

Kaleidoscup 2012 voitto ratkaistiin iltagaalassa ravintola Koulussa, jossa joukkueet saivat jokainen 3 minuuttia aikaa esitellä tuotoksensa ja vakuuttaa tuomarit. Esitykset olivat erittäin korkeatasoisia ja sisälsivät pitkälle tehtyjä ja kaupallisia laskelmia, teknisiä ratkaisuja. Myös erilaisten asiakasryhmien viihtyvyyttä oli ajateltu monipuolisesti. Voittajajoukkue oli tuomariston mielestä koonnut valmeimman ja pisimmälle mietityn kokonaisuuden ja siinä oli paras sisällöntuotanto. Ratkaisusta löytyi mm. tuoksua, Tuutikin mökki ja tähtitorni. Luovaa alaa edustava kulttuurituotannon opiskelijoista muodostettu voittajajoukkue myös todisti, että luovalla osaamisella on merkitystä meri- ja metalliteollisuudessa.

KaleidosCup 2012 voittajajoukkue oli HUMAK JYVÄSKYLÄ (Helmi-Maria Vuorimies, Suvi Liukkonen ja Taru Mäkinen). Voittajajoukkue sai palkinnoksi 3 x 300 euron matkalahjakortit.

KUVA 9. *Kuvassa voittajajoukkueen tytöt Helmi-Maria Vuorimies, Suvi Liukkonen ja Taru Mäkinen sekä heidän opettajansa Kari Pirinen, jota nuoret naiset kiittivät juuri käydyin tuotteistamisen kurssin opeista. Kuva: Juho Vainio.*

KALEIDOSCUP 2013

KaleidosCup 2013 päätettiin järjestää kaksipäiväisenä ja tällä kertaa Logomossa Turun ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat jälleen vahvasti mukana järjestelyissä. Turun ammattikorkeakoulussa yritysten tietojärjestelmiä ja projektinhallintaa opiskeleva Juho Kanniainen toimi KaleidosCupin opiskelijatiimissä projektipäällikkönä ja koordinoi projektiryhmässä opiskelijatöitä. Opiskelijaryhmä hoiti suuren osan KaleidosCupin markkinoinnista ja käytännön järjestelystä. He suunnittelevat muun muassa opiskelijakilpailun logon, toteuttivat nettisivut ja blogin sekä keksivät kilpailun teeman ”Typhoon of creation”.

Vuonna 2013 kilpailuun osallistui kymmenen joukkuetta korkeakouluista eri puolilta Suomea. Kilpailu oli kaksipäiväinen: ensimmäisenä päivänä ohjelmassa oli vierailu telakalle ja improvisaatioharjoituksia ja toisena päivänä työskentelyä sekä verkostoitumista. Monialaisuudella ja yhteisöllisyydellä haluttiin mahdollistaa uudenlaisten näkökulmien löytäminen annettuun kehitystehtävään.

Opiskelijat saivat rennon aamukahvin parissa infopaketit kahden päivän pituisesta kilpailusta sekä tehtävänannon. Ratkaisut esitettiin tuomaristolle keskiviikkona iltapäivällä Logomossa ja voittajat julkistettiin illalla ravintola Koulussa. Kilpailun aiheeseen haettiin teknistä näkemystä ja oppia vierailulta Turun telakalla. Siellä ajettiin mm. rakennusaltaan pohjalle, jossa on käynnissä toisen TUI-risteilijän rakennusprojekti.

KUVA 10. *Telakkavierailulla. Kuva: Sami Nurmi & Pirjetta Koivisto.*

Iltapäivällä opiskelijat hakivat virikkeitä luovaan työskentelyyn, ryhmitöihin ja esiintymiseen Turun Ylioppilasteatterilla improvisaation keinoin.

2013 kilpailun tuomaristossa toimivat Kari Sillanpää (STX Europe), Mauno Korpela (Suomen Keksijäin liitto ry), Miia Liesegang (Suunnittelutoimisto innollinen) ja Teppo Virta (Teknoliateollisuus ry).

”Kilpailu antaa mahdollisuuden testata omia rajojaan ja myyntihenkisyyttä. Työelämässä joutuu aina myymään omia ideoita tai jotain palvelua, joten tämä on hieno tilaisuus opiskelijoille harjoitella ja hioa taitojaan”, kertoi yksi tuomareista.

KUVA 11. *Joukkueiden työskentelyä Logomossa. Kuva: Sami Nurmi & Pirjetta Koivisto.*

Voittajaksi valikoitui Humak International, joka hurmasi tuomariston ideallaan ”Packpacking”. Joukkueen idea oli reppureissaajille tuotteistettu palvelukonsepti ja se sisälsi mm. telttamajoitusta risteilyaluksen kannella, yhteisöllistä kokemusten jakamista ja helppoja sekä halpoja palveluita lyhyitä matkoja kulkeville.

Kaikessa yksinkertaisuudessaan konsepti yllätti ja hämmensi tuomareita:

– Voittajajoukkueen ehdotus oli helpoin toteuttaa ja kaikkein pisimmälle kehitetty ratkaisu. Siinä oli mietitty hyvin laivayhtiön näkökulmasta, miten hyödyntää paremmin esimerkiksi nyt ajoittain tyhjillään olevia neuvotteluhuoneita ja toisaalta konsepti tavoittaa asiakasryhmän, joka on viime aikoina ehkä vähän unohdettu, perustelivat tuomarit.

Toiseksi tuli Metropolia-ammattikorkeakoulu, jonka kehittämä tuotantolaiva-konsepti herätti tuomarien keskuudessa keskustelua jatkokehityksestä. Konseptin ideana oli, että rahtialus keräisi eri maista raaka-aineita, joista tuotettaisiin matkan aikana tuotteita. Hyödyntämiskohteita voisivat olla esimerkiksi kriisi-alueet. Tätä ideaa kuvattiin kilpailun visionäärisimmäksi.

Kolmas joukkue tuli Aalto Yliopistosta tuotteistetulla yhteisöllisellä mobiilisovelluksella, jota voisi hyödyntää laivalla älypuhelin avulla. Mobiilisovelluksia kehitettiin kilpailussa paljon, mutta Aalto IDBM joukkue kykeni kehittämään tuotteen pisimmälle laivayhtiön saaman hyödyn kannalta.

Turun ammattikorkeakoulua edustivat Valter Vesala, Oskari Hurme ja Tomi Heinonen (kuvassa). Tiimin ideana oli FlexiService: keskitetty, automatisoitu varasto- ja toimitusjärjestelmä laivoilla.

KUVA 12. *Turun AMK:n joukkue pohtii toimeksiantoa Kuva: Sami Nurmi & Pirjetta Koivisto.*

KALEIDOSKOOPIN TUTKIMUSPAJAT

Timo Mieskonen

Opiskelija-assistentti, Turun AMK

Tiina Jaatinen

Projektikoordinaattori, Turun AMK

Oleellinen osa Kaleidoskooppia oli löytää yritysten ja opiskelijoiden välille kosketuspinta ja oppimismetodi, josta olisi hyötyä kummallekin osapuolelle. Tässä käytettiin apuna Turun ammattikorkeakoulun tutkimuspajoja. Tutkimuspajassa pieni 2–5 hengen opiskelijaryhmä teki tutkimuksen tai selvityksen yrityksen antamasta aihepiiristä tai ongelmasta. Tärkeitä olivat tapaamiset yrityksen kanssa, joita oli mahdollisimman usein, mutta ainakin pajan alussa ja lopussa. Ne olivat antoisia sekä opiskelijoiden että yritysten näkökulmasta. Opiskelija sai arvokkaita työelämäkontakteja ja verkostoja, yritys puolestaan uusia näkökulmia omaan toimialaansa sekä ongelmanratkaisuun.

Tutkimuspajassa vastuu työn edistymisestä oli opiskelijoilla. Työn teko ja toteutus olivat hyvin itsenäistä ja vapaamuotoista. Ohjausta sai opiskelijaohjaajalta ja opettajaohjaajalta ja tietysti yritykseltä. Lopputuotokseen vaikuttivat aina sekä opiskelijat että yrityksen toiveet. Lopputuotos oli yleensä kirjallinen raportti tai esitys. Palautteen antaminen ja saaminen yritykseltä oli myös osa tutkimuspajaa. Tutkimuspaja-tyylinen opiskelu sai paljon kiitosta sekä opiskelijoilta että yrityksiltä.

Seuraavassa esitellään tarkemmin tutkimuspajojen toteutusta ja niiden tuloksia.

RAHTIALUSTEN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄN TEHOSTAMINEN

Tässä Turun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden vetämässä tutkimuspajassa keskityttiin jätehuoltoon laivaliikenteessä. Tutkimusaiheen antoi suomalainen, rahtiliikenteeseen erikoistunut varustamo. Tutkimuspaja toteutettiin touko–lokakuussa 2012.

KUVA 13. *Virve Hirsmäki, tutkimuspajan osallistuja. Kuva: Tiina Jaatinen.*

Tutkimuspaja aloitettiin käymällä varustamolla Helsingin Vuosaarella. Vierailuun kuului tutustuminen rahtialukseen ja sen jätehuoltoon. Vierailun aikana käydyissä keskusteluissa tutkimusaihe selkeni ja havaittiin ne kohdat rahtilaivojen jätehuollossa, jotka olivat ongelmallisimpia.

Vierailun jälkeen työ pääsi käyntiin. Tutkimuspajan aikana tunnistettiin mahdollisia kehitystarpeita, joihin ideoitiin käytännön toimia. Erityisesti mietittiin tutkimuskysymyksiä, joihin tarvitaan tarkempia vastauksia onnistuneen ja aidosti paremman jätehuoltojärjestelmän kehittämiseksi toimeksiantajalle. Lopputuotoksena yritykselle luovutettiin kirjallinen tutkimusraportti.

Kaleidoskoopin tutkimuspajoissa oli samoja ongelmia, joita on esiintynyt muissakin vastaavissa tutkimuspajoissa. Pajaan ei saatu lopulta mukaan kuin kaksi opiskelijaa, vaikka aluksi halukkaita oli enemmänkin. Aikataulut venyivät kesän ja töiden takia. Tutkimuspajatyöskentely oli opiskelijoiden mielestä haastavaa, mutta kuitenkin mielekästä. Erityisesti kontaktit yrityksen kanssa olivat antoisia ja valaisevia.

KUVA 14. Vuosaaren telakka. Kuva: Tiina Jaatinen.

TUPLAPAJA ZINALTECH & VIDAR SHIPPING

Ensimmäisen tutkuspajan hyvien kokemusten jälkeen päätettiin käynnistää kaksi pajaa samanaikaisesti, jotta ohjaustunteja voitiin pitää molemmille ryhmille yhtä aikaa. Näin saatiin myös suurempi määrä opiskelijoita mukaan. Tuplapajan aluksi järjestettiin yhteinen tilaisuus ”PitchStop”, jossa tutkuspajat esittelivät toimeksiantonsa ensimmäistä kertaa ja aiheita työstettiin yleisön kanssa. PitchStop erosi tavallisesta tutkuspajasta siinä, että se aloitettiin yhden päivän kestoisella ideointisessiolla, jossa molemmat pajat ja yleisö saivat kommentoida tuloksia. Pajojen aiheet tulivat toimeksiantoina Kaleidoskooppi-hankkeessa mukana olleilta yrityksiltä, Zinaltec oy:ltä ja Vidar Shipping Oy:ltä.

Zinaltec Oy:n toimeksiannossa haettiin uusia käyttökohteita, asiakkaita ja tuotekehitysideoita uhrimetalleille. Case Zinaltec tuotti suunnitelmia uudesta, modulaarisesta uhrimetallianodista, joka soveltuu tunnelipotkureihin asennettavaksi. Vidar Shippingin toimeksianto taas koski uusia ja taloudellisia menetelmiä bulk-kilaisen lastiruuman puhdistamiseen ja puhtaanapitoon, joista yhtä testattiinkin, mutta jonka puhdistusjälki jäi riittämättömäksi.

KUVA 15. Tutkimuspajojen työskentelyä Boost Turun tiloissa. Kuva: Lan Le.

Tehtävänannon esittelyn jälkeen ryhmät sekoitettiin keskenään ja jaettiin kahteen aihekohtaiseen ideointityöpajaan. Myös pienimääräinen yleisö otettiin mukaan ideointiin. Ideointityö aloitettiin listaamalla itsenäisesti paperille 10 nopeaa ideaa sen suuremmin analysoimatta. Sen jälkeen ideat esiteltiin ryhmälle ja kirjuri listasi kaikki ideat yhdelle paperille.

Kaikista tuotetuista ideoista ryhmä valitsi yhdessä viisi toteuttamiskelpoisinta ja analysoi niitä viidessä eri roolissa. Roolit olivat optimisti, realisti, kriitikko, ekonomisti ja ekologisti. Ryhmä sai itse päättää, pysyykö jokainen yhdessä annetussa roolissa vai vaihdetaanko roolia työskentelyn aikana. Molemmat ryhmät valitsivat pysyvänsä samassa roolissa, mutta keskustelujen lomassa roolikortit kuitenkin sukuloivat sujuvasti tiimin sisällä. Lopulta viiden parhaan idean lisäksi poimittiin aikaisemmasta listasta kolme villiä ideaa mukaan ja aloitettiin 8x8-analysointi.

Viimeinen vaihe ei pitkän päivän ja intensiivisen kahden tunnin aivotyöskentelyn jälkeen saanut enää tuulta alleen ja aikakin loppui. Tutkimusryhmät saivat siis rullata paperit mukaansa ideoiden jatkojalostamista varten.

PitchStopin jälkeen opiskelijat jatkoivat työskentelyä itsenäisesti ja Kaleidoskooppi järjesti mm. vierailun yritysten toimitiloihin. Tutkimuspajojen lopuksi tutkimuspajat esittelivät tulokset yrityksille.

OSA 3: OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMIA

KALEIDOSKOOPPI JA TYÖSSÄ OPPIMINEN

Tiina Jaatinen

Projektikoordinaattori, Turun AMK

Kaleidoskooppi hankkeessa haluttiin saada tehoa viestintään ja hyödyntää ammattikorkeakoulussa olevaa osaamista rekrytoimalla opiskelija-assistentteja dokumentoimaan hankkeen tuotoksia. Sisällöntuottajan työ kiinnosti monia, sillä haamuksia tuli useita kymmeniä. Haastatteluiden pohjalta valittiin kolme opiskelijaa, jotka laittoivat itsensä likoon mm. esiintymällä videoissa, tekemällä useita haastattelukäyntejä ja opettelemalla uusia viestintätekniikoita. Opiskelijat tuottivat sisältöä hankkeen blogiin, YouTube-kanavaan sekä Facebook-sivuille. Lisäksi he olivat mukana opiskelijakilpailun järjestelyissä sekä kirjoittivat mm. lehdistötiedotteita.

Seuraavassa assistenttien omia mietteitä työskentelystään Kaleidoskooppi-hankkeessa.

ALOJEN YHTEENTÖRMÄYTYS – VIESTINNÄLLISIÄ HAASTEITA?

Pirjetta Koivisto, opiskelija-assistentti, Turun AMK

Olen Pirjetta, 24-vuotias toimittajaopiskelija Turun ammattikorkeakoulusta. Aloitin Kaleidoskooppi-hankkeessa opiskelija-assistenttina kesäkuussa 2013. Olen aikaisemmin työskennellyt niin luovien alojen kuin metalliteollisuudenkin parissa, joten koin Kaleidoskooppi-hankkeen kiinnostavaksi ja kehittäväksi työpaikaksi. Halusin päästä kokemaan sen, miten kaksi niin erilaista alaa kohtaavat.

Kaleidoskooppi-hankkeessa työskentelin viestintätiimissä, Klaudian ja Samin kanssa. Teimme yhdessä Kaleidoskoopin tiedotusta ja markkinointia videon, kuvien ja tekstien muodossa. Pyrimme keräämään tietoa siitä, miten Kaleidoskooppi on vaikuttanut ja millaisiin luoviin innovaatioihin sen avulla on päästy. Hoidimme myös viestintätiimin kanssa KaleidosCup-opiskelijakilpailun tiedotusta ja markkinointia.

Opin meriteollisuudesta sen, että luovia innovaatioita todella kaivataan ja niihin suhtaudutaan myönteisesti. Kahden eri alan sovittaminen yhteen ei aina ole helppoa, mutta uudet ajatusmallit ovat myös meriteollisuudessa haluttuja ja kaivattuja. Uusi, nuorempi sukupolvi haluaa kehittää meriteollisuutta uuteen suuntaan, siihen kaivataan laatikon ulkopuolista ajattelua.

Luovat alat ovat olleet minulle jo entuudestaan melko tuttuja, mutta uutena asiana huomasin sen, että luovat alat ovat myös todella kiinnostuneita teollisuudesta ja sen kehittämisestä. Luovien alojen edustajat uskaltavat tuoda esiin todella erilaisia ideoita, pelkäämättä tyrmäystä.

Viestintätiimimme osoittautui loistavaksi. Erilaiset persoonamme kohtasivat mainiosti työskennellessämme yhdessä. Jokaisella oli aina annettavaa uusille projekteillemme ja ideoillemme.

Hullutkin ideat puhkesivat kukkaan, kun kukaan ei tyrmännyt uusia ideoita. Haastavaa projektissa oli kaikkien toimijoiden hahmottaminen, koska projekti on hyvin laaja ja moniulotteinen.

KUVA 16. Kaleidoskoopin viestintätiimi. Kuva: Sami Nurmi.

OPPIMINEN TKI-HANKKEESSA

Klaudia Käkeli, opiskelija-assistentti, Turun AMK

Olen Klaudia, 24, ja opiskelen journalismia neljättä vuotta. Kirjoitan juuri opinnäytetyötäni ja valmistun joulukuussa. Toukokuussa sähköpostiini kilahdi työpaikkailmoitus, johon vastasin välittömästi ja pääsin työhaastatteluun. Haastat-

telussa Lan ja Tiina vaikuttivat juuri sellaisilta tyypeiltä, joiden kanssa haluaisin tehdä töitä ja kehittyä viestinnän ammattilaisena. Oli mahtavaa saada näinkin pitkäaikainen työpaikka oman alan parissa!

Kaleidoskoopissa olemme Samin ja Pirjetan kanssa tehneet monenmoista hommaa, kuten videoita, tiedotteita sekä tekstijuttuja. Olen saanut paljon uudenlaisia kokemuksia, kuten sen, millaista on toimia näin pienessä ryhmässä ja miten EU-hanke toimii käytännössä. Ammatillisesti olen kasvanut muun muassa silloin, kun pääsin tekemään KaleidosCup-opiskelijakilpailun tapahtumatiedotusta. Meriteollisuus on avautunut minulle monimuotoisena ja yllättävän luovana alana. Innovointi luovien alojen ja meriteollisuuden välillä on varmasti tärkeää tämän päivän bisnesmaailmassa.

Koska työaika ei ollut kiinteä ja työtuntejakin kuussa vain 75, tuntuu että olen päässyt tekemisen makuun vasta aivan hankkeen loppumetreillä. Hankkeessa työskentely on opettanut minulle paljon muun muassa siitä, millaista työtä haluan tulevaisuudessa tehdä. Olen päässyt tyydyttämään loputonta tiedonjanoani tutustumalla aivan uudenlaisiin ihmisiin ja paikkoihin.

KUVA 17. Kaleidoskoopin opiskelija-assistentit. Kuva: Rita Rauvola.

HULLUKIN IDEA VOI OLLA KULTAKAIIVOS

Sami Nurmi, opiskelija-assistentti, Turun AMK

Olen Sami, 23-vuotias toisen vuoden journalistiopiskelija. Päädyin mukaan Kaleidoskooppi-projektiin kesäkuussa 2013. Vapaana ollut toimittaja-assistentin paikka kiinnosti ja pian oltiin jo töissä. Meriteollisuuden ja luoviin aloihin liittyvä tiedottaminen houkutteli suuresti.

Suurelta osin saimme melko vapaasti ideoida tekemämme jutut itse. Tuotimme hankkeeseen liittyvää teksti- ja videomateriaalia monelta suunnalta. Oma osuuteni painottui lähinnä videokuvaamiseen sekä editointiin. Tuotimme myös materiaalia KaleidosCup-opiskelijakilpailusta.

Meriteollisuudesta opin sen, että alalle kaivataan muutakin osaamista kuin pelkkää perinteistä laivanrakennustaitoa. Hullukin idea voi parhaassa tapauksessa olla kultakaivos, kunhan sen uskaltaa tuoda esille. Uusia ideoita todellakin kaivataan ja hyvä tapa saada niitä on eri alojen välillä tapahtuvan yhteistyön lisääminen. Meriteollisuutta ei kannata karkottaa Suomesta paikalleen jämähtäneen ajattelun takia.

Luovien alojen tuominen mukaan meriteollisuuden voi kuulostaa aluksi rohkealta, mutta loppujen lopuksi se voi olla jopa tehokkain keino tuoda alalle jostain uutta ja merkittävää.

Kokonaisuudessaan hommat sujuivat mielestäni hyvin. Parasta oli kenties se, että saimme hyvin vapaasti ideoida juttumme ja sain samalla harjoitusta omia opintojani varten. Moni työpäivä on ollut oikein hedelmällinen ja poikanut ajatuksia avartavia keskustelua viestintätiimimme kesken. Kuitenkin töiden alkuvaiheessa oli vähän hankala lähteä liikkeelle, sillä oli vaikea hahmottaa mitkä asiat osuvat hankkeen kuvaan ja mitkä eivät. Tämä kuitenkin helpottui muuttaman ensimmäisen viikon jälkeen.

HARJOITTELU JA OPINNÄYTETYÖ KALEIDOSCUPISSA

Matti Multanen, opiskelija-asisstentti, Turun AMK

KUVA 18. *KaleidosCup-järjestelytiimi 2012 Kuva: Juho Vainio.*

Opiskelin liiketaloutta suuntautumisena markkinointi. Löysin ilmoituksen Kaleidoskoopista koulun intranetistä Messistä. Hain sekä harjoittelupaikkaa sekä mahdollista opinnäytetyön toimeksiantoa ja Kaleidoskoopissa molemmat olivat sopivasti tarjolla. Tehtävän kuvaus ja hanke vaikuttivat mielenkiintoisilta, joten pakko oli päästä mukaan!

Projektissa olin mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa KaleidosCup-opiskelijakilpailua. Olimme Ringan kanssa kilpailun opiskelijakaksikko ja teimme yhdessä paljon suunnittelua ja hoidimme asioita eteenpäin. Tein myös opinnäytetyöni³ liittyen kilpailun sponsorointiin.

Meriteollisuudesta saamani näkemys karttui hankkeen ja kilpailun yhteistyökumppaneiden ansiosta. Toki asiaa lähempänä ollessani seurasin aihetta mediasa entistä enemmän. Alan heilahdukset suuntaan tai toiseen ovat melko suuria riippuen siitä, saadaanko tilauksia vai ei. Luovien alojen ja meriteollisuuden yhteen tuominen on suuri haaste. Luovien alojen täytyy myös muokkautua paljon sopiakseen meriteollisuuden toimintamalleihin. Vaaditaan siis molemminpuolista joustamista.

---

3. <https://publications.theseus.fi/handle/10024/61121>

KaleidosCup-opiskelijakilpailu oli hyvä kokemus tapahtuman järjestämisestä ja ennen kaikkea huippuhauska tapahtuma kiitos loistavan toteuttajatiimin! Parannettavaa toki on, mutta näin ensimmäiseksi tapahtumaksi erittäin onnistunut. Kehitettävää löytyy itse kilpailun konseptista, kuten kestosta ja aiheesta sekä yhteistyökumppaneiden ja ylipäätään yritysten saamisesta mukaan. Opiskelijoille ja korkeakouluille suunnattua markkinointia tulisi kehittää myös. Hyvää oli, että mukaan saatiin monia eri korkeakouluja mukaan kilpailuun. Itse kilpailun tulokset jäivät hieman keskinkertaisiksi, mutta peli on nyt avattu hyvin. Tästä on hyvä jatkaa.

Harjoittelu oli antoisaa ja tehtäviä riitti laidasta laitaan aina niin paljon, kuin vain halusi ottaa. Suurkiitos hyvästä harjoittelusta kuuluu tiimille ja kaikille mukana olijoille. Mukavassa ja rennossa tiimissä oli hienoa olla mukana!

VASTUUNOTTOA JA PROJEKTIOPPIMISTA

Ringa Salmi, opiskelija-assistentti, Turun AMK

KUVA 19. Ringa Salmi. Kuva: Juho Vainio.

Olen 24-vuotias tradenomi. Valmistuin kesäkuussa 2013. Opiskelin liiketalouden koulutusohjelmassa ja suuntautumisalalani oli liiketoimintatiedon hallinta ja tietojohdaminen. Pohtiessani ja hakiessani opinnäytetyöni aihetta ja toimeksiantajaa löysin koulumme intrasta Kaleidoskooppi-hankkeen ilmoituksen, jossa etsittiin opiskelijoita mukaan projektiin. Projekti tarjosi opiskelijalle opinnäytetyön aiheen sekä harjoittelujakson opintopisteet. Projektiin päästyäni toimin projekti-

tiimissä toisen opiskelijan kanssa opiskelija-assistenttina. Opiskelija-assistentteina hoidimme tapahtumaan liittyvät käytännön järjestelyt sekä osallistuimme muun projektitiimin kanssa tapahtuman suunnitteluun. Työtehtäviäni tapahtuman ja markkinoinnin suunnittelussa ja toteuttamisessa olivat tarkemmin mm. opiskelijakilpailu-konseptin tuotteistaminen, markkinointiviestinnän suunnittelu ja organisointi sekä tapahtuman järjestäminen. Suunnittelin myös graafisen ulkoasun ja loin tiedostopohjat KaleidosCup -tapahtuman materiaaleihin.

Projektin alussa meriteollisuus oli minulle melko vieras käsite. Projektin aikana opin tapahtuman järjestämisen ohella paljon meriteollisuudesta. Olin mukana mm. vierailulla Finnlinesilla, jossa kuulin ja näin paljon alaan liittyvää. Tapahtumassa tapasin myös meriteollisuuden sekä luovan alan yritysten edustajia. Luovista aloista en kauheasti oppinut uutta. Pääsin kuitenkin tapaamaan vaikuttavia luovan alan ihmisiä.

KaleidosCup oli todella positiivinen ja mielenkiintoinen kokemus elämässäni. Itse pidän monipuolisista työtehtävistä sekä asioiden organisoinnista ja suunnittelusta. KaleidosCupissa oli kaikkea tätä. Harjoittelujakso antoi minulle paljon mm. opinnäytetyönaiheen sekä kokemusta todella monesta eri työtehtävästä. Sain paljon vastuuta projektissa, mikä tarjosi kaipaamaani haastetta. Huojentavaa projektissa oli, kun tiesi antaneensa kaikkensa sen onnistumiselle ja vielä parempaa oli huomata, että ponnistelut kannattivat. Tapahtuma oli mielestäni todella onnistunut.

Opinnäytetyöni liittyi meri- ja metalliteollisuuden ideointikilpailun järjestämiseen. Opinnäytetyössä tutkittiin miten ensimmäistä kertaa järjestettävän tapahtuman järjestäminen ja markkinointi onnistui. Työssä myös tutkittiin mitkä asiat saivat osallistujat ilmoittautumaan tapahtumaan. Opinnäytetyön tarkoitus oli kartoittaa kehittämistä kaipaavat asiat seuraavien tapahtumien tukemiseksi. Tutkimus tehtiin KaleidosCup-tapahtumasta. KaleidosCup oli valtakunnallinen opiskelijakilpailu, joka oli suunnattu korkeakouluopiskelijoille. Kilpailu oli päivän kestävä tapahtuma. Tutkimuksessa käytettiin työkaluina tapahtumaan osallistuville tarkoitettuja esikyselyä ja palautekyselyä sekä tapahtuman järjestäjien haastatteluita.

Opinnäytetyössä suunniteltiin ja järjestettiin opiskelijakilpailu-tapahtuma. Opinnäytetyön tavoite oli selvittää mitkä keinot tapahtuman markkinoinnissa vetosivat kohderyhmään. Toinen tavoite opinnäytetyöllä oli selvittää mitkä ratkaisut tapahtuman järjestelyissä menestyivät. Tapahtumansuunnittelu ja rakensaminen alkoivat tyhjästä, koska tapahtumaa ei aikaisemmin oltu järjestetty.

Opinnäytetyö kuvailee tapahtuman järjestämisen ja sen markkinoinnin luomista, onnistumisia ja kehittämistä kaipaavia asioita. Opinnäytetyössä käydään läpi tapahtuman markkinoinnin ja viestinnän keinoja. Työssä perehdytään tapahtuman suhdetoimintaan, tiedottamiseen sekä julkisuuden ja näkyvyyden edistämiseen. Lisäksi työssä tarkastellaan tapahtuman mainontaa sekä eri medioiden käyttöä.

Tapahtuman järjestämisessä perehdytään suunnitteluvaiheeseen, toteutusvaiheeseen sekä tapahtuman päättämiseen ja jälkimarkkinointiin.

Opinnäytetyössä tutkittiin osallistujien mielipiteitä tapahtumasta. Tapahtuma järjestettiin onnistuneesti. Muutama pieni yksityiskohta jäi kaipaamaan vielä kehitystä. Valtaosa tapahtuman tavoitteista saavutettiin. Tapahtuman järjestäjät olivat sitä mieltä, että tapahtuma sopi erinomaisesti opiskelijoiden ja yritysten kohtauspaikaksi. Tapahtuman kilpailu sopi hyvin markkinointikeinoksi esim. tässä tapauksessa markkinoitaessa Kaleidoskooppi-hanketta sekä meri- ja metalliteollisuuden alaa opiskelijoille. Tapahtuman markkinoinnilla ja tiedottamisella saatiin tutkimuksen mukaan muodostettua kohderyhmälle mielenkiintoinen ja elämyksellinen kuva tapahtumasta, joka johti kilpailuun osallistumiseen.

TAIFUUN OF CREATION

Juho Kanninen, opiskelija-assistentti, Turun AMK

Opiskelen Turun ammattikorkeakoulussa tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa ja hain KaleidosCupin opiskelija-assistentin paikkaa.

Minulle jäi erityisesti mieleen meriteollisuuden luonne – isot yksittäistilaukset pyörittävät alaa ja yksi tilattu laiva työllistää todella paljon ihmisiä. 40 miljoonaa kiloa terästä vaatii reippaasti työstäjiä. Tuotannossa käytetään hirvittävän kokoisia automatisoituja tuotantolinjoja yhdistettynä käsivoimin tehtyyn ihmistyöhön.

Luovista aloista opin sen, että siellä käytetään paljon metodiikkaa, joka auttaa laajentamaan omaa näkökenttää. Tekemisen ytimessä on kumminkin aina tuotteen tai palvelun toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus eli ns. hyvä design. Estetiikka ja tunnepuoli yhdistetään toimivaksi ja aktiiviseksi osaksi tuotetta tai palvelua.

Projektiryhmä oli todella hyvä. Kaikki olivat oikealla tekemisen meinillä liikenteessä. Saatiin upea tapahtuma aikaiseksi!

Kaleidoskooppi hankkeessa työskentely oli ihanteellinen pesti opiskella käytännössä projektinhallintaa ja projektityöskentelyä. Varsinkin projektiryhmän joustavuus ja hyvä yhteishenki jäivät vaikuttavimpina mieleen. Todella hienoa oli se, kuinka nopeasti ja hienosti hoidettiin tapahtumapäivien uudelleenvienti täysin uuteen kohteeseen.

Projektityöskentelyä koskien kehitettävää oli mielestäni vain alkupään kommunikaatiossa koskien yleisilmettä nettisivujen ja logon suhteen. Lopulta saatu välipalaute olisi ollut todella hyvä saada ajankohtaisesti. Kommentit olivat todella hyviä ja loppujen lopuksi saatiin kaikkien mielestä huomattavasti korkeampilaatuisempaa ja viimeistellympää tuotetta julkaistua.

Varsinaisen tapahtuman näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa on varaa vielä roimasti parantaa. Tähän olisi hyvä satsata reilusti tulevina vuosina. Maailmanlaajuinen verkko-opiskelijakilpailu KaleidosCup nykyiseen yhteyteen olisi loistava lisä.

OSA 4: LUOVAT MENETELMÄT

UNELMALAIVA

Valter Vesala

Harjoittelija, Turun AMK

Miten laivasuunnitteluun saataisiin tuotua lennokkaampaa näkökulmaa? Risteilylaivojen rakentamisesta löytyy varmasti tuhansittain kohderyhmäselvityksiä, mutta yleensä näissä testataan suunnitteluryhmien tuottamia valmiita ideoita. Kaleidoskooppi vuokrasi Turku Design Festivalin ajaksi Turun Vähätorille tulleen kontin päiväksi käyttöönsä. Erilaisten ideoiden heittelyn tuloksena suunnittelukokouksessa syntyi ajatus hauskasta Unelmalaiva-työpajasta lapsille: leikkimistä, piirtämistä, maalailua ja muovailua. Suomessa meriteollisuuden tulevaisuuden kannalta kiinnostavuuden lisääminen on hyvä aloittaa jo nuorista lapsista.

KUVA 20. Virkeänväriset vahat vartomassa. Kuva: Teemu Hiltunen.

ALUSSA OLI SUUNNITELMA, KONTTI JA JUSSI

Konttiin suunniteltiin lähekkäiset työtilat laivasuunnitteluun ja laivanrakentamiseen. Suunnittelupuolella työskentelyvälineinä olivat tarjolla tussien lisäksi pensselit sormivärien levittämiseen, kun taas laivanrakennuspuolella muovailuvaha oli päärakennusaineena.

KUVA 21. *Design-kontti kirjaston edessä. Kuva: Teemu Hiltunen.*

Jotta tilasta saatiin lapsille kutsuvamman näköinen, työpajalaiset tekivät esimerkkipiirustuksia ja esimerkkilaivoja. Jaksamista kyydittämässä tarjolla oli suklaakaurakeksejä ja pillimehuja.

Viiden lapsen esikoululaisryhmä, Kurret, saapui kymmenen aikoihin. Kaleidoskoopin projektituottaja Lan Le herätteli lasten mielikuvitusta utelemalla suosikkiharrastuksista, -ruoista ja -leluista, minkä jälkeen heidät jaettiin laivansuunnittelu- ja laivanrakentamistiimeiksi.

KUVA 22. *Kuva: Teemu Hiltunen.*

Innoituksen lähteenä toimivat seinälle kiinnitetyt kuvat uusimmista risteilylavoista, joissa näkyi vesiliukumäkiä, uima-altaita ja muita viihdykkeitä. Projektipäällikkö Jussi Liikkanen kertoi rakentelun ohessa laivojen peruspalveluista ja näytti itse esimerkkiä rakentamalla pienen purjevereen muoviluvahasta.

KUVA 23. *Kuva: Teemu Hiltunen.*

Aamupäivän mittaan muutamat paikalliset mediat kävivät haastattelemassa työpaikalaisia Radiohaastattelun jälkeen Kurret jättivät hyvästit ja kiitokset työpajan väelle.

KUVA 24. *Kuva: Teemu Hiltunen.*

Nyt kontti oli vapaa kaikille. Iltapäivän auringonpaiste toi Vähätorille vilkkautta, OnniOon Oy:n Mattopiiskat toimivat saippuakuplantekokoneina ja houkuttelivat paikalle monia kiinnostuneita katselijoita ja osallistujia. Useimmiten lapset juoksivat isojen saippuakuplien perään, kauempana olleiden vanhempien uteliaasti katsellessa konttia koristaneita piirustuksia. Tästä oli helppo vinkata ihmiset piirtämään unelmalaivansa.

KEHITYSTYÖTÄ PALVELUMUOTOILUN KAUTTA

Tiina Jaatinen
Projektikoordinaattori, Turun AMK

Juho Vainio
Opiskelija-assistentti, Turun AMK

Palvelumuotoilu tarkoittaa palvelujen innovointia, kehittämistä ja suunnittelua muotoilun menetelmin. Palvelumuotoilun periaatteita käytetään yhä enenevässä määrin myös teollisuudessa. Palvelumuotoilussa keskeistä on kokeileminen ja loppukäyttäjän osallistaminen prosessiin. Luova prosessi vaatii kuitenkin aikaa, innostusta sekä oikeanlaisen fasilitaattorin. Kaleidoskoopissa haluttiin testata näitä menetelmiä käytännössä.

Jam on 48 tunnin innovaatioseessio. Jameja on kolmenlaisia: Global Service Jam, Global Governmental Jam ja Global Sustainability Jam. Turussa järjestetään vuosittain kaikki kolme tilaisuutta.⁴ Palvelumuotoilu jamit järjestetään samana viikonloppuna sadoissa kaupungeissa ympäri maailmaa, joissa on kaikissa sama vuosittain vaihtuva teema.

GLOBAL SERVICE JAM

KUVA 25. Luovaa työskentelyä Boost Turun tiloissa. Kuva: Tiina Jaatinen.

---

4. <http://jamturku.fi/>

Boost Turussa järjestetty Global Service Jam 2013 keräsi yhteen *palvelumuotoilusta* sekä yhteisöjen kehittämisestä kiinnostuneita turkulaisia. Kaleidoskooppihankkeesta mukaan osallistuivat Tiina Jaatinen sekä Juho Vainio. Boost Turku on opiskelijälähtöinen yrittäjäverkosto Turussa. Boostin tarkoituksena on yhdistää aktiivisia ihmisiä kehittämään liikeideoita, jotka parhaimmillaan saavuttavat myös kansainvälisen yleisön.

Global Service Jam on kerran vuodessa järjestettävä kansainvälinen *48 tunnin innovaatio-sessio*. Jamien idea on lähtenyt tekemisen ja kokeilemisen halusta, siitä ettei haluta istua loputtomissa suunnittelupalaverissa vaan oikeasti tehdä jotain uutta palvelumuotoilun keinoin.

Palvelumuotoilun periaate #1: DOING, NOT TALKING!

Global Service Jamin teemana oli tänä vuonna GROW[^]. Jamit järjestettiin samanaikaisesti 120 kaupungissa ympäri maailmaa. Osallistujia oli yhteensä 3000 ja palvelu-ideoita kehitettiin 48 tunnin aikana yli 500. Myös oma tiimimme onnistui kehittämään palveluprototyypin viikonlopun aikana.

Jamit alkoivat perjantaina iltapäivällä tiimien muodostamisella. Aluksi kaikki saivat täysin vapaat kädet heitellä ideoita, joista valittiin muutamia aikataulun puitteissa toteuttamiskelpoisia. Konseptit kehittyivät koko prosessin ajan ja jos huomasimme, että jokin ei toimi, hylkäsimme sen.

Palvelumuotoilun periaate #2: ÄLÄ RAKASTU ENSIMMÄISEEN IDEAAAN.

Palvelumuotoilussa on tärkeää saada aikaan jotain konkreettista, josta voi pyytää palautetta. Jameissa tiimit pitivät ideoistaan hissihuheita muutaman tunnin välein, jolloin kaikki saivat palautetta muilta tiimeiltä. Lauantaina vuorossa oli tehokasta tekemistä, demojen rakentamista ja lopullisen esityksen suunnittelua.

Palvelumuotoilun periaate #3: AJATTELE KÄYTTÄJÄLÄHTÖISESTI, PYYDÄ JATKUVAA PALAUTETTA PROSESSIN AIKANA

Boost Turun Jameissa oli mukana helsinkiläinen palvelumuotoilutoimisto Palmu inc., jonka edustajat kiertelivät tiimeissä antamassa palautetta. Sparrauksen ja välietappien kautta päädyttiin lopulta sunnuntaihin, jolloin kaikki tiimit pitivät viimeiset esitykset. Lopuksi tuotokset ladattiin Global Service Jam sivuille.

GLOBAL GOVERNMENTAL JAM

Valter Vesala, harjoittelija, Turun AMK

GovJameissa keskitytään kehittämään julkisia palveluita. Aikaa palveluiden kehittämiseen on 48 tuntia. Turun Jamin järjestäjät pitivät yllä tiukkaa aikataulua, sillä muilla globaaliin Jamiin osallistuvilla oli jo tiistaina ollut ohjelmaa, mutta

meillä käytettävissä oli ainoastaan keskiviikko ja torstai. Kaikki olivat paikalla ja GovJamin esittelyvideo laitettiin pyörimään valkokankaalle. Videon lopussa julkaistiin Jamin salainen teema. Tuijotimme silmät pyöreinä ja hämmennys paistoi kaikkien kasvoilla, Jamin teema oli ”HC SVNT DRACONES” ja ennen kuin tajusimme, meidät jaettiin noin viiden hengen tiimeihin.

Ideointi alkaa

Hädin tuskin esittäytyttyämme meille annettiin tasan 15 minuuttia aikaa ideoida palveluita teemaan liittyen. Tiimimme päätti aluksi tukeutua mysteeriteeman ratkaisussa omaan mielikuvitukseensa, useimmilla HC-yhdistelmästä tuli mielen Health Care. Sattumalta kuulimme muidenkin tiimien kehittävästä terveyspalveluista, joten halusimme keskittyä muunlaisiin palveluihin.

15 minuutin kuluttua pääsimme verryttelemään ja tutustumaan toisiimme paremmin piirileikeissä. Ensimmäisenä laitoimme kättentaputuksella signaaliaalon menemään piirissä, siirtyen alati vaikeampiin liikkeisiin, kuten signaalin suunnan vaihtoon ja kääntöön. Toisessa harjoituksessa saimme sulkea silmäme tiiviissä ringissä ja nostaa kätemme keskelle piiriä. Sitten tartuimme lähimpiin käsiin ja pääsimme selvittämään käsistämme syntynyttä ihmisketjua.

Takaisin piirustuspöydän ääreen

Kirjainyhdistelmä kerrallaan keksimme erilaisia palveluita, kunnes päädyimme etsimään netistä tietoa yksittäisistä sanoista. Dracone-termi tarkoittaa laivan hinaamaa, taipuisaa, lieriön muotoista säiliötä, jota käytetään nesteiden kuljetukseen. Nesteiden kuljetuksesta ajatusten virta vei ajattelemaan ihmiskehoa, joka koostuu 60–70-prosenttisesti vedestä. Oivalsimme joukkoliikenteen olevan julkinen palvelu ja lähdimme miettimään mitä parannettavaa tai uutta keksisimme. Selvitimme myös koko lauseen HC SVNT DRACONES olevan latinaa ja tarkoittavan HERE BE DRAGONS (Täällä on lohikäärmeitä). Vanhoissa kartoissa vaarallisia tai tuntemattomia paikkoja merkittiin usein lohikäärmeillä.

Yleinen ongelmatilanne asiakkaan näkökulmasta tuntui olevan kiireisillä pysäkeillä useiden peräkkäisten linja-autojen ruuhka, joka johtaa arvaamattomiin tilanteisiin, kun asiakkaat yrittävät saada oikeaa bussia pysäytettyä. Kyhäsimme legoista tilanteen eri skenaarioita ja askartelimme paperista tiimin jäsenille tilanteessa toimivat roolit: bussipysäkki, asiakkaat ja bussit.

Aloimme suunnitella bussipysäkillä omaa viestitysmekanismia, jolla asiakas saisi oikean bussin pysäytettyä. Aluksi toteutimme legoista mekaanisen tolpan, josta vipua vääntämällä asiakas saisi nostettua bussipysäkin ylle haluamansa bussin merkkilipun. Keskusteltuaamme lipun näkyvyydestä säällä kuin säällä, aloimme miettiä vaihtoehtoisia tapoja viestittää asiakkaan aikeet bussille.

Muodostui selkeä visio sähköisestä järjestelmästä, joka voisi olla osa jo joiltakin pysäkeiltä löytyviä sähköisiä aikataulunäyttöjä.

Intoa, ...kriittikää

Seuraavaksi oli vuorossa idean pitchaus. Tiimit vuorollaan esittelivät ideansa ja saivat muilta osallistujilta palautetta. Joistakin aiheista syntyi myös vilkasta keskustelua, mutta aikarajoitteiden umpeutuessa kiihtyviä keskusteluja jouduttiin katkaisemaan.

Palautteiden jälkeen tiimit saivat vapaasti kehittää palveluitaan, jopa hylätä ideansa yllättävien totuuksien takia. Nyt tiimien jäsenet olisivat halutessaan saaneet liittyä toiseen tiimiin kehittämään toista palvelua, mutta kaikki olivat kuitenkin tyytyväisiä oman tiiminsä ideoimaan palveluun. Palvelumuotoilusta ei tullut apua tällä kertaa, vaan tiimit saivat itsenäisesti miettiä palvelukokemuksiaan asiakaslähtöisesti. Tiimeiltä kuitenkin tultiin tiedustelemaan asiantuntijatarpeita idean kehittämisen tueksi. Osallistujien väsyessä toinen toisensa perään, keskiviikon Jamit olivat ohitse.

Virkeänä uuteen päivään

Torstiaamuna Jamien työtila oli puolityhjä joidenkin tiimien tuottaessa loppuesityksiään varten materiaalia raikkaassa ulkoilmassa. Työn tohina oli kova, tiimit rakensivat esityksiään askartelemalla, piirtämällä ja videoimalla. Turun Sanomat kävi aamupäivällä tekemässä haastatteluja

Loppuesitysten aika lähestyi ja teknisten ongelmien kasaantumisesta huolimatta kaikki tiimit saivat ladattua esityksensä GovJamin palvelimelle kolmeen mennessä. Paikalle saapui kunnianarvoisa vieras, Turun kaupunginhallituksen puheenjohtaja Minna Arve, ja esitykset alkoivat. Edellispäivän neuvoista vaarin ottaneita uudenlaisia esityksiä oli ilo katsella, ideat olivat kehittyneet lähes kokonaisvaltaisiksi palveluiksi.

Esitysten sisältöä käsiteltiin uudemman kerran yleisön ja esittäjien välillä ja tapahtuman osanottajat pääsivät kertomaan tunteuksiaan ja kokemuksiaan Jameista. Jamit päättyivät yhteisellä tilan siistimisellä ja jäljellejääneiden naposteltavien ja askartelutarvikkeiden jakamisella.

PAINEKATTILA – LUOVAN PROSESSIN TEHOSTAMINEN KILPAILUTILANTEEN AVULLA

Kaj Asteljoki
Oivalluttaja, Turun AMK

KUVA 26. Paine kattila-workshop. Kuva: Juho Vainio.

Vanhat toimintatavat ovat toimineet menneisyydessä, mutta ne eivät takaa tulevaisuuden kilpailukykyä ja toimintamahdollisuuksia. Murros on uhka, mutta myös mahdollisuus. Kun on pakko keksiä ratkaisuja, niitä myös keksitään. Nälkäinen ihminen keksii kyllä keinot saada ruokaa!

Painekattila on työnimi workshopille, jolla selvitetään paineen, kiireen ja kilpailun vaikutusta ryhmän innovatiivisuuteen. Oletuksena oli, että paine vaikuttaa ryhmään siten, että toiminta keskittyy tavoitteen saavuttamiseen ja sitä kautta tehostaa toimintaa. Paine saattaa tosin myös aiheuttaa turvallisuushakuisuutta ja vanhoihin totuttuihin kaavoihin kangistumista. Kun tilanne on haastava, otetaan varman päälle ja vältetään uusista toimintatavoista syntyviä riskejä. Paine kattilaa kokeiltiin osana Kaleidoskooppi-hanketta Forum Marinumin tiloissa toteutetussa *Meriteollisuus tänään ja tulevaisuudessa* -seminaarissa 14.3.2013. Tässä painekattilassa tavoitteena oli löytää keinoja, joilla voidaan vaikuttaa meriteollisuuden vetovoimaan työnantajana ja saada alalle sopivia työnhakijoita.

Painekattilan suunnittelun pohjana on useiden eri henkilöiden kanssa syksyllä 2012 ja talvella 2013 käydyt suunnittelupalaverit. Henkilöt ovat edustaneet meri- ja metalliteollisuutta, tanssia, musiikkia, kuvataidetta ja opetusalaan. Lopullinen suunnitelma muotoutui Pekka Mannermaan ja Kaj Asteljoen yhteistyönä. Pekka Mannermaa on pitkän kokemuksen omaava teollinen muotoilija, joka on perehtynyt luovuuteen, sen eri muotoihin ja ilmenemiseen. Kaj Asteljoella on teknisen taustan lisäksi kokemusta ryhmien vetämisestä ja niiden toimimisesta erilaisissa tilanteissa.

Painekattila-konseptin tausta-ajatuksena on:

- Luovuutta voidaan tehostaa aikataululla sekä irrottautumalla normaaliolosuhteista.
- Tiiviit, ahtaat tilat vaikuttavat yhteistyön toimivuuteen.
- Erilaiset ihmiset tuovat erilaisia näkemyksiä ja tämä mahdollistaa uusien ratkaisujen löytämisen.
- Aidon yhteistyön vaatima luottamus voidaan saavuttaa lyhyessäkin ajassa.
- Luovuus on ammattitaitoa, uusia virikkeitä ja kyky yhdistää nämä uudeksi.

Näitä ajatuksia testaamassa oli edustajia muun muassa meriteollisuuden yrityksistä (STX, Wärtsilä), julkisista toimijoista (Prizztech Oy ja Turun Yliopiston Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus) ja luovilta aloilta (Kallo Oy). Vertailuryhmä koostui *Meriteollisuus tänään ja tulevaisuudessa* -seminaarin osallistujista. Nämä henkilöt muodostivat kaksi ns. kilpailuryhmää, ryhmät A ja B. Näiden ryhmien vetäjät valmennettiin etukäteen pitämällä lyhyt info ja antamalla materiaalia Painekattilasta, yleistä tietoa Meriteollisuuden vetovoimaan vaikuttavista tekijöistä sekä tehtävänanto. Kilpailuryhmiin osallistuvat valittiin pääosin etukäteen, mutta ryhmiä täydennettiin vielä aloituksessa niin, että kummassakin ryhmässä oli 4 osallistujaa. Seminaarin muut osallistajat toimivat vertailuryhminä, tuloksissa ryhmä C. Kilpailuryhmät kannattaa valita siten, että samaan ryhmään saadaan mahdollisimman erilaisia ihmisiä. Erottavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi taustatekijät, työhistoria, koulutus tai tapa käsitellä asioita. Tässä tapauksessa osallistujat valittiin siten, että ryhmässä oli edustajat yrityksistä, julkisista toimijoista ja luovilta aloilta.

KUVA 27. *Painekattila-workshopin vetäjänä toimi Kaj Asteljoki. Kuva: Juho Vainio.*

Työpajan aihe saatiin Prizztechiltä, jossa Meriteollisuuden vetovoima oli ollut myös 8.4.2013 pidetyn työpajan aiheena. Näin yhdistettiin kahden eri työpajan panokset saman aiheen käsittelyyn. Osallistujat ja menetelmät olivat erilaisia näissä työpajoissa.

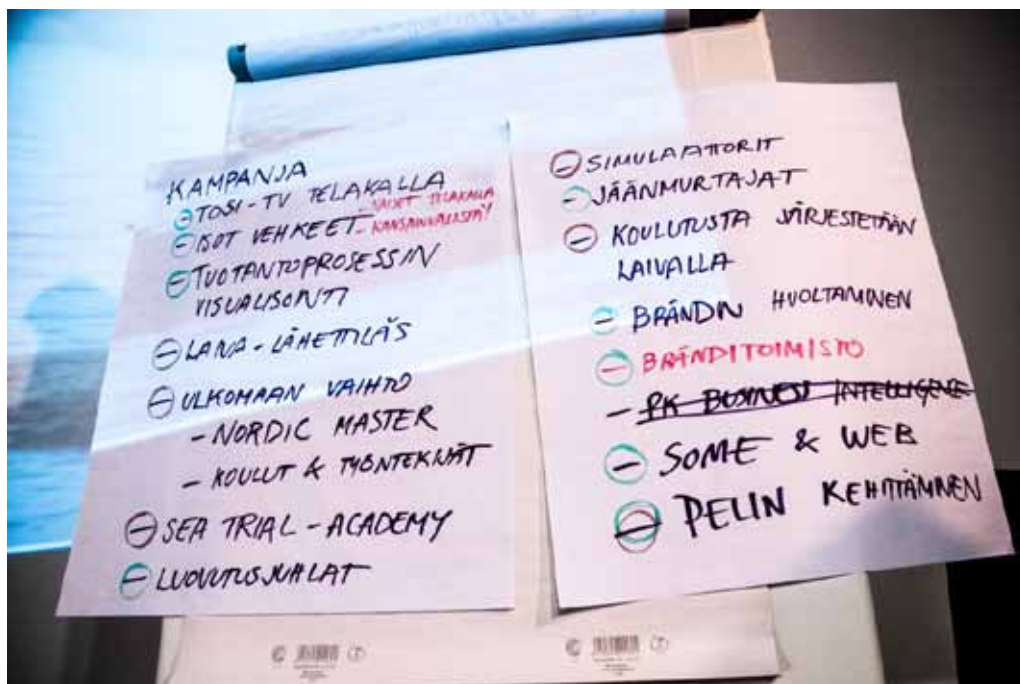
Painekattila kannattaa toteuttaa paikassa, joka soveltuu ratkaistavan ongelman tai kehitettävän asian teemaan, ei sijaitse normaalissa työntekopaikassa ja jos vain mahdollista, eristää osallistujat ulkoisilta häiriöiltä. Olosuhteiden tulisi olla työskentelylle sopivat, mutta tilat voivat olla ahtaat ja pakottaa osallistujat olemaan ainakin ryhmissään myös fyysisesti lähellä toisiaan. Puhelimien käyttöä voi olla syytä rajoittaa. Samoin internetin käyttöä tulisi suosia vain, jos se tehtävän ratkaisemiseksi on tarpeen lisätietojen hakemiseksi. Tiloissa tarvitaan sekä yhteinen tila, että ryhmille omat työskentelytilat. Forum Marinum sopi paikaksi erinomaisesti, ympäristö on sopivan merellinen ja erilaisia työtiloja löytyy sopivasti. Paineen, luottamuksen ja yhteistyön kannalta tilat voisivat olla myös ahtaammat.

Painekattilaosuuden kesto seminaarissa oli 60 minuuttia. Aika jaettiin 5 minuutin aloitukseen ja tehtävänantoon, 34 minuutin työskentelyyn, 16 minuutin esityksiin ja 5 minuuttia lopettamiseen. Aikataulu oli todella tiukka ja Painekattilaan kannattaa varata enemmän aikaa, jopa yhdestä kahteen päivään. Painekattila aloitetaan lyhyellä avauksella, jossa kerrotaan aihe sekä sovitaan järjestelyistä ja aikatauluista. Lopullinen ryhmiin jakaminen ja ryhmien täydentäminen tehtiin tässä vaiheessa, koska riittävästi kilpailuryhmiin osallistuvia ei ollut nimetty etukäteen.

Koska haluttiin tietää paineen vaikutus luovuuteen, tarvittiin myös ”paineeton” vertailuryhmä. Vertailuryhmänä toimi seminaarin yleisö.

Avauksen jälkeen ryhmät toimivat itsenäisesti annetun tehtävän ratkaisemiseksi. Jos tehtävän suorittamiseen olisi ollut yli kaksi tuntia aikaa, niin painetta olisi lisätty väliesityksillä, koska pitkissä, yli kahden tunnin sessiossa keskittyminen usein herpaantuu. Tässä tilanteessa väliesityksille ei ollut aikaa, eikä ajan lyhyden takia myöskään tarvetta. Työahtia ylläpidetään tiukalla rytmityksellä ja aikataululla. Alussa sovitusta aikataulusta pidetään tiukasti kiinni ja vetäjä voi vielä korostaa sitä kiertämällä ryhmissä ja kertomalla jäljellä olevaa työskentelyaikaa.

Vertailuryhmän osalta painetta ei ollut, tilanne pyrittiin pitämään leppoisena. Painetta vähennettiin huumorilla, esitysvelvollisuuden ja kilpailutilanteen puuttumisella, sekä esittämällä työskentely enemmän ajankuluna kuin tavoitteellisena toimintana. Kilpailuryhmissä oli tarkkailijat, jotka dokumentoivat etenemistä. Tarkkailijoita ei välttämättä tarvita, ellei ryhmien toiminnasta haluta tarkempaa tietoa. Vertailuryhmässä käytettiin Kuuden hatun menetelmää (Edward de Bono: Kuusi ajatteluhattua), jossa kuudelle osallistujalla annettiin eriväriset päähineet ja kerrottiin kuhunkin väriin liittyvä rooli. Näin varmistettiin että käsiteltävää asiaa tarkastellaan eri näkökulmista. Vihreän hatun näkökulma on luovuus, valkoisen hatun näkökulma on faktat ja numerot, punaisen hatun näkökulma on tunteet, keltaisen hatun näkökulma on positiivisuus, sinisen hatun näkökulma on kontrolli ja mustan hatun näkökulma on kriittisyys. Jokaisessa ryhmässä työskentelyn tulokset koottiin fläppitaululle.

KUVA 28. Paineekattila-workshopin ideointia. Kuva: Juho Vainio.

Kilpailuryhmissä ideointi lähti nopeasti käyntiin ja niissä käytiin vilkasta keskustelua. Se että ryhmissä oli myös henkilöitä, jotka eivät olleet meriteollisuuden alalta, herätti kysymyksiä ja keskustelua. Jokaisessa ryhmässä oli myös vähintään yksi henkilö, jolla oli kokemusta aiheesta, mikä mahdollisti tehtävän työstämisen faktojen pohjalta. Vetäjän rooli oli ryhmissä tärkeä.

Ideoita saatiin runsaasti. Käytettävissä oleva aika oli lyhyt ja ryhmät kokivat ajan loppuneen kesken, mutta oletuksena on, että tärkeimmät ideat nousevat ensin esiin. Tosin ideoiden jatkokehittäminen, yhdistäminen tai päinvastaisten ajatusten esille nouseminen voisi jalostaa ideoita paremmin hyödynnettäviksi.

Työskentelyajan jälkeen ryhmät esittivät tuotoksensa yleisölle, tarvittaessa voidaan valita myös arviointiraati tai arvioija. Tulosten arvioinnissa asiantuntijoita, toimeksiantajan edustajista ja ulkopuolisista koostuva raati tuo lisää uskottavuutta ja lisää työpajaan tarvittavaa painetta. Tässä tilanteessa tuotoksia arvioi kohderyhmää edustava opiskelijaryhmä.

Tämän esityksen lisäksi painetta voidaan lisätä palkinnoilla, selkeästi asetetuilla tavoitteilla ja vetäjän asennoitumisella. Tavoitteet voivat olla määrällisiä tai laadullisia. Tilaisuus päätetään kun jatkotoimenpiteistä on sovittu.

Painekattilasession jälkeen vetäjät kokoontuvat vielä arvioimaan session onnistumista ja keräämään syntyneet dokumentit ja taltioimaan ne mahdollista jatkotyöstöä varten

Ryhmiä tuotoksia arvioi jälkikäteen 4 eri opiskelijoista koostuvaa ryhmää. Ryhmät antoivat pisteitä tuotoksille niiden määrän, innovatiivisuuden ja toteuttamiskelpoisuuden perusteella. Vaikka yksi arviointiryhmä ei antanut C-ryhmälle numeraalista, taulukossa näkyvää tulosta, niin silti tuloksista voidaan todeta, että B ja C-ryhmät saivat A-ryhmää korkeammat pisteet. Testattavan oletuksen mukaan olisi ollut odotettavissa, että A ja B-ryhmät olisivat saaneet parhaat pisteet, mutta näin ei tulosten mukaan kuitenkaan ole. Ideoiden määrässä ryhmät B (2,75) ja C (3) olivat selvästi ryhmää A edellä (1,25). Innovatiivisuutta arvioitaessa tulokset ovat samansuuntaisia: A = 1,25, B = 2,75 ja C = 2,67. Toteuttamiskelpoisuudessa arviointi oli tasaisempi, B:n saadessa parhaat pisteet eli 2,5, C 2 ja A 1,75. Nämä olivat siis ryhmien saamien pisteiden keskiarvot.

TAULUKKO 1. *Tuotoksien arviointi.*

Ryhmä	Määrä				Innovatiivisuus				Toteuttamiskelpoisuus			
A	2	1	1	1	1	1	1,5	1,5	2	2	1,5	1,5
B	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2,5	2,5
C	NA	3	3	3	NA	2	3	3	NA	2	2	2

Ryhmät A ja B olivat kilpailevia, ns. paineryhmiä ja ryhmä C oli vertailuryhmä.

Tulokset eivät vahvista oletttamaa. Näiden tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että henkilöt ratkaisevat onnistumisen, eivät menetelmät, luodut tilanteet tai olosuhteet. Innovatiiviset ihmiset ovat innovatiivisia, innovatiiviset ryhmät ovat innovatiivisia. Saattaa olla myös, että tulokseen ovat vaikuttaneet muut tekijät, jopa täysin piilossa olevat. Oros ja kokeiluun osallistuvien määrä on vähäinen, joten tulosta ei voida pitää luotettavana. Selvästi voidaan kuitenkin todeta, ettei oletttamusta voida vahvistaa tai hylätä ilman perusteellisempaa perehtymistä.

Menetelmän jatkokehittämisiksi tarvitaan lisää kokemusta ja tietoa. Ainakin tieto siitä, miten ryhmät itse kokivat tilanteen, olisi arvokas. Koettiiniko tilanteessa painetta ja miten se vaikutti ryhmän toimintaan. Mitkä tekijät edistivät tai haittasivat ideointia? Menetelmä ei myöskään tällaisenaan vastaa kysymykseen; miten ideoista päästään käytännön toteutuksiin.

ART OF HOSTING – OSALLISTAVAN JOHTAMISEN MENETELMÄT

Tiina Jaatinen

Projektikoordinaattori, Turun AMK

Kaleidoskooppi hankkeessa tehtiin paljon yrityshaastatteluja ja niissä huomattiin monien ongelmien johtuvan kommunikaation puutteesta. Tästä syystä tutkimme tarkemmin Art of Hosting -osallistavan johtamisen menetelmiä. Osallistava johtaminen keskittyy yhteisluomiseen, eli menetelmät on rakennettu, että esimies on samalla tasolla alaisten kanssa ja jokainen osallistuja saa äänensä kuuluville. Art of Hosting on pohjimmiltaan sitä, että kohtaamme ihmiset ihmisinä eikä työntekijöinä.

The Art of Hosting is an approach to leadership that scales up from the personal to the systemic using personal practice, dialogue, facilitation and the co-creation of innovation to address complex challenges.⁵

Worldcafé

Worldcafé-menetelmän tarkoituksena on luoda kahvilamainen rento tunnelma, jossa synnytetään dialogia osallistujien kesken. Osallistajat jaetaan neljän hengen pöytiin. Worldcafé koostuu kolmesta 20 minuutin kierroksesta ja jokaiselle kierrokselle annetaan oma kysymyksensä. Jokaisen kierroksen jälkeen yksi henkilö jää istumaan paikoilleen ja muut pöydän jäsenet vaihtavat ryhmää. Paikalleen jääneen tehtävänä on tiivistää edellisen keskustelun anti uusille ihmisille. Worldcaféssa kannustetaan piirtämään ”pöytäliinaan” joka on yleensä pöydälle asetettu iso paperi. Ennen tilaisuuden alkua fasilitaattorin on pohdittava mitä tilaisuudella halutaan tavoitella ja mihin kysymyksiin halutaan vastauksia? Myös dokumentointi on tärkeä osa tätä metodia.

Appriative inquiry

Usein menetelmät lähtevät liikkeelle ongelmasta ja negatiivisten asioiden kautta. Appriative inquiry -menetelmässä lähtökohtana on miettiä asioita, jotka ovat hyviä ja jotka toimivat sen sijaan että pyrittäisiin korjaamaan ongelma-kohtia. Oletuksena menetelmässä on, että jokaisessa yhteisössä on asioita jotka toimivat ja keskittymällä näihin syntyy positiivinen ilmapiiri, jossa kannustetaan osallistujia haaveiluun. Menetelmässä esimerkiksi 1) etsitään prosesseja

---

5. <http://www.artofhosting.org/what-is-aoh/>

jotka toimivat hyvin 2) visioidaan prosesseja, jotka voisivat toimia tulevaisuudessa 3) suunnitellaan ja priorisoidaan näitä prosesseja 4) implementoidaan hyvät käytännöt.

Open Space

Open Space -metodia voidaan kutsua myös termillä “unconference”. Open Space alkaa suuresta piiristä, jossa ohjeet annetaan. Osallistujia kehoitetaan miettimään aiheita, joista haluaisivat vetää workshopin. Kaikki aiheet kerätään taulukkoon, johon on merkitty kellonaika ja paikka, jossa workshop pidetään. Open Spacessa osallistujat luovat sisällön ja kukin voi ottaa itselleen sopivan roolin. Roolit ovat: fasilitaattori, osallistuja, mehiläinen ja perhonen. Fasilitaattorin roolissa olevat toimivat lyhyiden workshop-sessioiden vetäjinä. Osallistujat osallistuvat itseään kiinnostaviin workshoppeihin ja osallistuvat dialogiin. Mehiläinen voi hyppiä workshopista toiseen ja perhosena voi ottaa välillä aikaa itselleen ja olla osallistumatta lainkaan. Open Spacen ”the law of two feet” tarkoittaa sitä, että jos kokee olevansa väärässä paikassa eikä opi, on aika vaihtaa paikkaa. Open Space on joustava ja vuorovaikutteinen metodi, johon voi osallistua suurikin joukko ihmisiä. Se perustuu neljään periaatteeseen: 1) kuka tahansa osallistuukin on oikea osallistuja 2) mikä tahansa aloitusaika on oikea aika 3) mitä tahansa tapahtuukin on ainut asia mikä olisi voinut tapahtua 4) kun tuntuu siltä että workshop loppuu se loppuu.

NÄKÖKULMIA KOULUTUKSESTA

Art of Hosting -yhteisö⁶ on Suomessa nopeassa kasvussa ja koulutuksia järjestetään säännöllisesti. Koulutusten päätoteuttajana on Mikkelissä sijaitseva Otavan opisto, mutta lyhyempiä koulutuksia järjestetään mm. Helsingissä. Kaleidoskooppi hankkeen tiimiläiset osallistuivat Art of Hosting -koulutukseen keväällä 2013. Seuraavassa osallistujien kokemuksia kolmen päivän annista.

Kaj Asteljoki, projektiasiantuntija, Turun AMK

Ennakkoluulottomasti, vailla suuria odotuksia, lähdin liikkeelle. Enemmän katsomaan ja kokemaan kuin tiukasti tavoiteorientoituneena. Alun ympyrässä tehty check-in mielestäni kuvasti hyvin kokonaisuutta, sopivasti jalat irti maasta, mutta ollen kuitenkin tiukasti hyödyllistä. En ollut aiemmin ajatellut miten ”puhetikku”, pöytien puuttuminen ja ympyrärakenne vaikuttaa puherytmiin, läsnäoloon ja sitä kautta toimintaan. Mielenkiintoista oli myös tasavertainen yhdessä tekeminen siten, että jossain osuudessa vetovastuussa olevat

---

6. <http://aohsuomi.wordpress.com/>

ovat seuraavassa osallistujina. Osallistujien ja vetäjien roolin rajoja ei juurikaan ollut, koska vetäjät osallistuivat ja osallistujat toimivat vetäjinä. Mahtavaa porukkaa! Kaikki! Monella tavalla lahjakkaita, vuorovaikutuksessa, visuaalisuudessa, huomioimisessa, jakamisessa, rohkeudessa, runoudessa, aina löytyi joku joka oli uskomattoman lahjakas. Tilat, ympäristö, jopa sää tuntui olevan puolellamme. Kaikesta tästä jää uuden osaamisen, näkemyksen ja kokemuksen lisäksi vielä verkosto. Parasta ja piristävintä pitkään aikaan. Itselleni myös hurja kielikurssi, toisaalta kielitaitoni hieman rajoitti, mutta sain myös tilaisuuden käyttää ja kehittää kielitaitoani, jatkuva kannustavassa ilmapiirissä käyty keskustelu rohkaisi yrittämään.

Niko Kandelin, yliopettaja, SAMK

Matka Mikkeliin sijaitsevaan Otavan opistoon alkoi kauniissa säässä maanantaiamuna. Matkaa Turun suunnalta paikan päälle oli noin 350 kilometriä, joka tuntui kuitenkin taittuvan melko mukavasti ilman sen suurempia ruuhkia. Otavan opisto sijaitsi Otavan taajamassa, josta matkaa Mikkelin keskustaan on noin 15 km. Saapuminen opistolle oli jo sinänsä oma kokemuksensa, kun ”uinuvan kylän” keskustassa sijaitsevassa koulutuskompleksissa pyörivät niin alakoululaiset, vanhuksena kuin eri puolilta Suomea paikalle saapuneet, opistossa opiskelevat, somalialaiset. Maanantaipäivä alkoi erinomaisesti ilmoittautumisen jälkeisellä lounaalla, josta sitten täydellä vatsalla siirryimme koulutuksen avaukseen. Siinä vaiheessa, kun ringissä istuu runsaat 30 enemmän tai vähemmän erilaista persoonaa, jotka kaikki hiljentyvät tiibetiläisen kilistimen soidessa ja tunnelman muuttuessa koulutustapahtumasta lähemmäs meditaation ja joogan maailmaa, alkoi semi-konservatiivista tekniikan alan toimijaa lievästi sanottuna ahdistaa. Koulutus alkoi check-in ”ringillä”, mikä käytännössä tarkoitti lyhyttä esittelykierrosta. Tuon pikakatselmuksen pohjalta noin puolet osallistujista halusi parantaa maailmaa ja koki lievää ahdistusta, ja toinen puoli oli sitten enemmän tai vähemmän menetelmien perässä. Näin jälkikäteen voi varmaan todeta, että koulutus tarjosi jokaiselle jotakin. Keskityimme ja harjoittelimme menetelmiä, mutta pakettiin kuului myös runonlausuntaa ja laulua kotkille. Kaikki tuntuivat olevan todella innoissaan ja päivät kuluivat nopeasti aiheeseen liittyvän puuhastelun parissa. Koulutus oli erinomaisesti järjestetty ja sopivan tiukka paketti, jossa ei kertaakaan ehtinyt tylsistymään tai kokenut putoavansa kärryiltä. Koulutuksesta jäi hyvä mieli, annos uusia menetelmiä ja ripaus uutta intoa niiden soveltamiseen omassa työssä.

Pekka Mannermaa, projektiasiantuntija, Turun AMK

Art of hosting vaikutti jo esittelyvaiheessa niin kiinnostavalta, että siihen oli pakko tarttua. Menetelmäkirja vaikutti erittäin kattavalta, jopa niin että en oikein jaksanut lukea sitä läpikään. Mutta aiheesta henki selkeästi osaaminen ja mietitty

tausta. Hiukan ehkä pohditutti tuo henkilökulttimainen asenne systeemin keksijään, mutta ajattelin, että kyllä tätä tosissaan tehdään, joten sekaan vaan. Aloitusvaiheen maailmanparannusfilistely oli lievä shokki koska tekstiä lukiessani oli jotenkin tuntunut, että systeemiin sinänsä ei näyttäisi liittyvän mitenkään erityisesti painottunut sosiaalinen tai henkinen lataus. Ympyrässä istuminen, discussion object ja hiljaisuus ennen työskentelyn aloittamista olivat tosi fiksuja tapoja saada osalliset keskittymään työskentelyyn, vaikka vaikutelmani niistä olivat aluksi samanlaiset kuin Nikolla.

Olin hyvin vaikuttunut siitä, että monet workshopin osallistujista olivat aktiivisia liike-elämän tai tutkimuksen kanssa työtä tekeviä ihmisiä, se antoi uskottavuutta järjestelmälle. Uskottavuus kasvoi kun tutustuimme erilaisiin menetelmiin. Lähtökohtana konseptoinnissa tai ideoinnissa (esim. Peer Coaching) oli selkeä vaatimus siitä, että tilaajalla on oltava halu ja sitoutuminen tehtävään projektiin ja sen tuloksiin. Samoin harvesting-käsite sai tärkeän sisällön, asiasta on saatava aikaan todellinen lopputulos! Ainoastaan World Cafe jäi hiukan ohkaiseksi, se ei tuntunut mitenkään erityisen uudelta, samantyyppinen kahvipöytäsystemi tuntuu tutulta omista ideointisessioistammekin – oman kiinnostavan puolensa tapahtumassa loi kansainvälisen ryhmän yhteistyön jatkuvuus, joka toteutui erilaisissa workshoppeissa. Siitä näki että vaikka asia oli vakava, oli yhteistyö ja oman osaaamisen jakaminen tärkeä osa koko Art of Hosting järjestelmää. – Workshop herätti aidon kiinnostuksen aiheeseen, jo pelkästään siksi että nyky maailma on täynnä erilaisia menetelmiä ja ideasysteemejä, joista harvassa saadaan koko paketista irti mitään kovin uutta. Halu testata menetelmiä on kova!

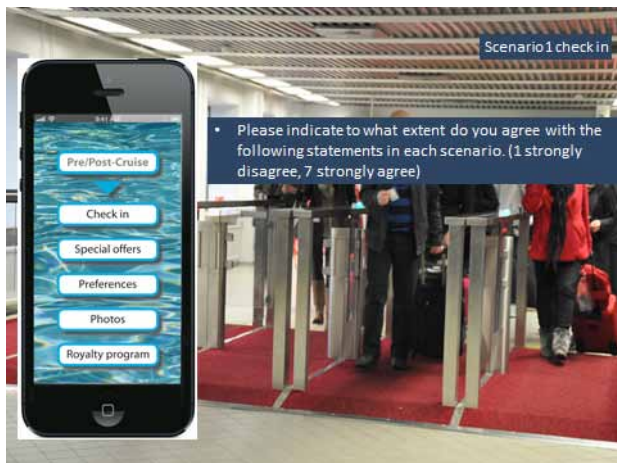
ÄLYPUHELINSOVELLUKSIA RISTEILYALUKSELLE

Tiina Jaatinen
Projektikoordinaattori, Turun AMK

KUVA 29. *Mobile Apps -Workshop. Kuva: Jubo Vainio.*

Kaleidoskooppi hankkeessa järjestetyssä workshopissa testattiin luovien alojen käyttöä tutkimuksessa. Aiheena oli mobiiliaplikaatioiden käyttäminen risteilyaluksella. Tutkimuksessa käytettiin perinteisen ”rasti ruutuun” -kyselyn sijaan näyttelijöitä! Näyttelijät esittivät erilaisia tilanteita, joita laivalla saattaisi tapahtua. Esimerkiksi: ”Olen eksyksissä, mitä teen?” Toinen näyttelijöistä esitti perinteistä asiakasta, joka etsii karttaa seinältä kun taas toinen hyödynsi älypuheliniaan sijaintinsa paikallistamiseen. Workshoppiin osallistui noin 100 Turun ammattikorkeakoulun opiskelijaa, jotka äänestivät clicker-kapuloilla reaaliajassa kuinka hyödyllinen sovellus heidän mielestään oli. Tulokset heijastuivat valkokankaalle ja näiden pohjalta oli helppo avata keskustelu kuhunkin teemaan liittyen.

KUVA 30. *Mobile Apps -Workshop, Kuva: Juho Vainio.*

Workshopin tavoitteena oli saada tietoa käyttäjiltä mobiilisovelluksen hyödyllisyydestä. Tutkimukseen valittiin kymmenen erilaista tilannetta joissa mobiili-aplikaatio voisi olla hyödyllinen. Tutkimus oli osa Liping Huaning Cruise and Ferry -ohjelman⁷ lopputyötä. Workshopissa erikoista oli se, että tilaisuuteen oli kutsuttu kaksi näyttelijää näyttämään tilanteita sen sijaan, että osallistujille olisi sanallisesti tai visuaalisesti kuvattu tilanteita.

KUVA 31. *Mobile Apps -Workshop. Kuva: Juho Vainio.*

---

7. www.cruise ferry.aalto.fi/

Mobile Apps Workshop poiki myös tieteellisen artikkelin: “Acting Out Service Scenarios – A Method for Testing New Service Concepts⁸, joka esitettiin tieteellisessä konferenssissa Istanbulissa. Kaleidoskooppi henkisesti myös konferenssi esityksessä pyrittiin käyttämään Power Point -esitystä luovempia ja visuaalisempia menetelmiä: Prezia ja videota⁹.

Tutkimusmenetelmällä oli useita hyötyjä:

- Osallistujien ei tarvinnut valmistautua ja osallistuminen oli helppoa.
- Tulokset nähtiin välittömästi screenilta clicker-kapuloiden avulla.
- Näyttelijät loivat tilaisuuteen todentuntua.
- Se on viihteellinen ja pelillinen tapa tehdä tutkimusta.
- Osallistujilla ei ollut häiritsevää vaikutusta toistensa mielipiteisiin.
- Tutkimuksessa yhdistyi kyselytutkimuksen ja haastattelujen hyödyt: saimme sekä tilastollista dataa että kommentteja.

---

8. Jaatinen, Tiina (Turun AMK), Salminen, Joni (Turun Yliopiston Kauppakorkeakoulu) ja Huang, Liping (Aalto Yliopisto). World Academy of Science, Engineering and Technology. Issue 78 June 2013

9. http://prezi.com/t8ycn0evepda/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share
<http://www.youtube.com/watch?v=De8En4sp-0k>

TOIMITTAJIEN LOPPUSANAT

KUVA 32. *Kuva: Juho Vainio.*

Kaleidoskooppi-hankkeessa saimme vapaasti kokeilla luovuutta ja koetella sekä omia, opiskelijoiden sekä yritysten rajoja. Hanke onnistui luovuuden lisäämisessä, mutta yllätykseksemme kävikin niin, että meriteollisuus yritykset olivat luovien alojen toimijoita innokkaampia kokeilemaan menetelmiä kanssamme.

Hanketta oli aluksi vaikea hahmottaa, mutta alkuvaikeuksien jälkeen toimimme aktiivisesti sekä tutkimuksen saralla että opiskelijaprojektien muodossa. Kaleidoskooppi tuotti Turun ammattikorkeakoulussa yhteensä lähes 200 opistopistettä. Tähän sisältyvät yritystoimeksiannot sekä harjoittelut ja opinnäytetyöt. Hankkeen tavoite tuoda korkeakouluja ja yrityksiä lähemmäs toisiaan onnistui vähintäänkin kohtalaisesti.

Kuten aina hankkeiden loppuessa, herää kysymys mitä jää jäljelle? Kaleidoskoopista elämään jäävät keräämämme kokemukset tutkimuspajojen kehittämisestä, KaleidosCup opiskelijakilpailu sekä Murtovesi-verkkajulkaisu¹⁰. Myös hanketimi jatkaa yhteistyötä uusien projektien muodossa.

Luovuus on tarttuvaa. Tartuta sitä eteenpäin. – Albert Einstein

---

10. <http://murtovesi.wix.com/murtovesi>